

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος ἑκτος

Συνδρομὴ ἰτησία: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 10. ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20.—Αἱ συνδρομαὶ ἀρχίζονται ἀπὸ 1 ἰανουαρίου ἐκάστου ἔτους καὶ εἶναι ἰτησιαί.—Γραφεῖον τῆς Διευθύνσεως: Ὁδὸς Σταθίου, 6.

23 Ἰουλίου 1878

ΠΑΝΟΜΟΙΟΤΥΠΟΝ ΤΗΣ ΥΠΟΓΡΑΦΗΣ ΤΟΥ
ΦΙΛΕΛΛΗΝΟΣ W. BRUNET DE PRESLE

Wladimir Brunet de Presle

Τὸ πρωτότυπον τῆς ἐπομένης ἑλληνιστῆ γραφείσης ἐπιτολής εὑρίσκεται εἰς χεῖρας ἡμῶν. Βιογραφίαν τοῦ ἐπιφανοῦς ἑλληνιστοῦ καὶ φιλέλληνο; ἐδημοσίωσαν ἡ Ἐστία ἐν τῇ 18 ἀριθμῷ αὐτῆς. Σ. τ. Δ.

Μικτίστολῃ τοῦ φιλέλληνο; W. BRUNET DE PRESLE
Ἐκ Παρισίων, τῇ 22 Μαρτίου 1847.

Ἀξιότιμε φίλε κύριε Διομήδη!

Ὡς καὶ πόθεν νὰ ἀρχίσω τὴν ἀπολογία τῆς δυσκολογήτου σιωπῆς μου; Μόλις ἤθελεν ἀρκεῖ ἡ εὐγλωττία τοῦ Δημοσθένους, ἀλλὰ προκρίνω νὰ καταρύγω εἰς τὰς δεήσεις τῆς φιλίας. Ἐγραψα λεπτομερῶς κατ' αὐτάς τὰς ἡμέρας πρὸς τὸν κύριον Πλατῶν, πρὸς τὸν ὁποῖον ἤμην ὅμως ἕνοχος, τὰς ἀλλεπαλλήλους περιστάσεις αἱ ὁποῖαι κατ' ἀρχὰς μὲ ἐμπόδισαν τοῦ νὰ ἀποκριθῶ εἰς τὰς φιλόφρονας ἐπιστολάς ὑμῶν καὶ ὕστερον συστελλόμενῃ ἀπὸ τὴν παρ' ἡμῖν λεγομένην mauvaise honte, ἡ ὁποία μὲ ἔκαμε νὰ προσέσω σφάλμα ἐπὶ σφάλματος μὴ τολμῶν νὰ τὸ διορθώσω. Σήμερον ὠφελοῦμαι ἀπὸ τὴν ἀναχώρησιν διὰ τὰς Ἀθήνας τοῦ ἐξαιρέτου φίλου μου κυρίου Ζάνου. Αὐτὸς θέλει σὰς εἰπῆ καὶ ἐκ ζωῆς φωνῆς ὅτι γνωρίζει πρὸ πολλοῦ τὴν ὑπερβολικὴν ἀμελείαν μου διὰ τὸ γράφειν, τὴν ὁποίαν πολλοὶ κατακρίνουσι δικαίως, ἀλλ' ὅτι οἱ φίλοι μὲ συγχωροῦσιν ὅμως πεποιθότες ὅτι ἡ καρδία μὲ μετέχει τοῦ ἐγκλήματος. Μόλις τολμῶ νὰ ἐλπίζω νὰ τύχω παρὰ τῆς εὐγενείας σας τῆς ταυτῆς συμπαθείας. Ἴσως ἤρκεσε τὸ ὀλίγον διάστημα τῆς ἐδῶ διατριβῆς σας ἵνα διακρίνετε τὴν εἰλικρίνειαν τῶν αἰσθημάτων μου ὡς ἤρκεσε νὰ ἐκτιμῆσω καὶ νὰ σέβωμαι τὸν χαρακτήρα σας. Ἐλπίζω λοιπὸν νὰ μὴν τιμωρεῖσθε τὴν σιωπὴν μου μὲ τὴν ποιήνῃ τὴν λεγομένην du talion, ἀλλοτρίαν τῆς ἑλληνικῆς ἠπιότητος. Ἐλαβὼν μετ' εὐγνωμοσύνης τὸ βιβλίον τὸ ὁποῖον μὲ ἐπέστειλατε τῶν ἰνδικῶν μεταφράσεων τοῦ Γαλανοῦ τὸ ἀνέγνωσα μετὰ περιεργείας καὶ ἔδωκα μικρὰν ἀνάλυσιν αὐτοῦ εἰς τὸν τρίτον τόμον τῆς νέας ἐγκυκλοπαιδικῆς ἀναθεωρήσεως (Nouvelle revue encyclopédique), ἥτις δημοσιεύεται εἰς τὸν κύριον Didot, ἔπου σκοπεῖω νὰ γνωστοποιήσω

ἅσα βιβλία ἑλληνικὰ θέλουσιν φθάσαι εἰς χεῖράς μου. Κατὰ τὸ παρὸν ἐνασχολοῦμαι περὶ τῆς ἱστορίας τῆς Ἑλλάδος εἰς τὸν μεσαιῶνα, τὴν ὁποίαν θέλω ἐξακολουθήσει μέχρι τῶν ἡμερῶν μας. Εἶδον μὲ λύπην ὅτι ἡ παρούσα κατάστασις τῆς πολιτικῆς δὲν ἐγκρίνεται κατὰ πάντα ὑπὸ σας. Καταλαμβάνω ὅτι εἰς τὰς δυσκόλους περιστάσεις τῆς θεμελιώσεως τῆς ἑλληνικῆς ἀνεξαρτησίας δὲν δύνανται νὰ συμφωνοῦσιν ὅλοι περὶ τῆς καταλληλοτέρας καὶ συντομωτέρας ὁδοῦ. Μόλον τοῦτο ὅσοι θεωροῦν ἐν γένει τὴν κατάστασιν τῆς Ἑλλάδος ἀναγκάζονται νὰ ὁμολογῶσιν ὅτι αὐτὴ ἔκαμε καὶ κάμνει καθημέραν μεγάλας προόδους, καὶ νὰ εἴσθε βέβαιος ὅτι τοῦτο ἐπιθυμοῦν πρὸ πάντων οἱ φιλέλληνο; Γάλλοι χωρὶς κανένα σκοπὸν συμφέροντος ἰδιαιτέρου ἢ πολυπράγμονος ἐπιβόου. Εἶμαι πολλὰ ἀνυπόμονος νὰ μάθω ὅτι ἡ Ἑλλάς ὑπερέβη ἀσφαλῶς καὶ ἐντίμως ἐνταυτῷ τὰς παρούσας δυσκολίας. Ἐπιθυμῶ ὁμοίως νὰ ἔχω καλὰς εἰδήσεις τῆς υμετέρας υγιείας καὶ τῶν φιλιτάτων σας. Καὶ σὰς παρακαλῶ θερμῶς νὰ μὴ μὲ στερησετε τῆς πολυτίμου ἀλληλογραφίας.

Ὁ προθυμώτατός σας δοῦλος καὶ φίλος
Wladimir Brunet de Presle.

Ἡ μήτηρ καὶ γυνὴ μου
σὰς εὐχαριστοῦσι τῆς
ὑμετέρας ἐνθυμήσεως.

ΠΕΡΙ ΕΓΚΡΑΤΕΙΑΣ

Ἐκ τῶν τοῦ Σμάιλς περὶ χαρακτήρος.

Ἡ ἐγκράτεια εἶναι τόλμη καὶ θάρρος ὑπὸ ἑτέραν ἐποψίν· δύναται τις περὶ αὐτῆς νὰ εἴπῃ ὅτι εἶναι ἡ ἀρχικὴ τοῦ χαρακτήρος ὑπόστασις. Τὴν ἀρετὴν ταύτην ἔχων ὑπ' ὅψιν ὁ Σαίξσπηρος ὀρίζει τὸν ἄνθρωπον ὡς ὃν βλέπον καὶ ἐμπροσθεν καὶ ὀπισθεν. Αὕτη κυρίως διακρίνει τὸν ἄνθρωπον τοῦ ζῴου, καὶ ἄνευ αὐτῆς δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ ἀληθὲς μεγαλείον.

Ἡ ἐγκράτεια εἶναι ἡ πηγὴ πάσης ἀρετῆς. Ὁταν ὁ ἄνθρωπος χαλαρώσῃ τὸν χαλινὸν τῶν αἰσθημάτων αὐτοῦ καὶ τῶν παθῶν, ἀποβάλλει τὴν ἠθικὴν ἐλευθερίαν, φέρεται ὑπὸ τοῦ ρεύματος τοῦ βίου καὶ καθίσταται δούλος τῶν ἰδιοτροπιῶν του.

Ὅπως τις κατασταθῆ ἠθικῶς ἐλεύθερος, ὅπως ὑψωθῆ ὑπεράνω τοῦ κτήνους, πρέπει νὰ δύναται

ν' ανθίσταται εις τὰς ὀρμάς του· τὴν δύναμιν δὲ ταύτην ἀποκτᾷ διὰ τῆς ἀσκήσεως. Ἐνταῦθα δὲ κυρίως κείναι ἡ διαφορὰ τοῦ φυσικοῦ καὶ ἡθικοῦ ἀνθρώπου· ὁ ἡθικὸς δὲ βίος καὶ οὐχὶ ὁ φυσικὸς εἶναι ἡ ἀληθινὴ βᾶσις τοῦ ἀτομικοῦ χαρακτηῖρος.

Ἐν τῇ Γραφῇ ἐπαινεῖται οὐχὶ ὁ ἰσχυρὸς, ὁ κυριεῖων πόλεις, ἀλλ' ὁ ἰσχυρὸς, ὁ διοικῶν τὸν ἴδιον αὐτοῦ νοῦν· ὁ τελευταῖος δὲ οὗτος εἶναι ὁ θέτων διαρκῶς χαλινὸν εἰς τὰς σκέψεις, τοὺς λόγους καὶ τὰς πράξεις του. Τὰ ἐννέα δέκατα τῶν κακοήθων ἐπιθυμιῶν, αἵτινες ἐκφυλίζουσι τὰς κοινωνίας, καὶ αἵτινες ἐκπληρούμεναι καθίστανται αἵσχη, ἤθελον ἐκμηδενισθῆ ἂν κατ' αὐτῶν ἀντετάσσεται ἡ ἀκαμπτος πειθαρχία, τὸ σέβας, ὅπερ ὀφείλει ἕκαστος εἰς ἑαυτὸν, καὶ ἡ ἐγκράτεια. Διὰ τῆς ἀγρύπνου ἀσκήσεως τῶν ἀρετῶν τούτων ἡ καθαρότης τῆς καρδίας καὶ τοῦ πνεύματος ἀποκαθίσταται ἕξις καὶ ὁ χαρακτὴρ θεμελιούται ἐπὶ τῆς ἀγνότητος τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς μετριοπαθείας.

Τὸ ἄριστον στήριγμα τοῦ χαρακτηῖρος εὐρίσκειται πάντοτε ἐν τῇ ἕξει, ἥτις καθόσον ἡ θέλησις διευθύνει ἡμᾶς καλῶς ἢ κακῶς, θέλει εἶναι δι' ἡμᾶς ὁ μειλιχιώτερος τῶν κυρίων καὶ ὁ σκληρότερος τῶν δεσποτῶν. Εἰς ἡμᾶς λοιπὸν ἀπόκειται νὰ εἴμεθα ἐκούσιοι ὑπῆκοοι τοῦ πρώτου ἢ δοῦλοι ταπεινοὶ τοῦ δευτέρου. Ὁ μὲν θὰ ὀδηγήσῃ ἡμᾶς εἰς τὰς τρίβους τοῦ ἀγαθοῦ, ὁ δὲ θὰ κατακηρῆνισθῇ εἰς τὴν κατὰστροφὴν.

Ἡ ἕξις μορφοῦται διὰ τῆς ἐπιμελετημένης ἀγωγῆς· ὄντως δὲ πᾶν ὅ,τι ἀποκτᾷ τις διὰ τῆς μεθοδικῆς ἀγωγῆς καὶ τακτικῆς ἀσκήσεως εἶναι ἀληθῶς ἐκπληκτικόν. Ἰπὸ τὴν ἐπίδρασιν αὐτῆς, τὰ μᾶλλον ἐν τῇ κοινωνίᾳ ἀχάριστα στοιχεῖα, τὰ περιτρίμματα τῶν ὁδῶν, αὐτοὶ οἱ ἀμαθεῖς χωρικοὶ, οὓς ἀποσπῶμεν ἐκ τῆς ἐργασίας, ἀναπτύσσουσιν ἀρετὰς θάρρους, ὑπομονῆς καὶ θυσίας τῆς ἰδίας ὑπάρξεως, ἃς οὐδέποτε ἤθελέ τις ὑποθέσει ἐμφωλευσάσας ἐν αὐτοῖς. Οἱ ἄνδρες οὗτοι, πεφροντισμένοι πειθαρχούμενοι, παρέσχον ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης, ἢ κατὰ τοὺς φεβρωτέρους ἔτι κινδύνους τῆς θαλάσσης, παραδείγματα ἀληθοῦς ἀνδρείας καὶ ἡρωϊσμοῦ.

Ἄνευ ἡθικῆς πειθαρχίας, ἄνευ τακτικῆς ἀσκήσεως οὔτε μέθοδος, οὔτε τάξις δύναται νὰ ὑφίσταται ἐν τῇ ὀργανώσει τοῦ βίου. Μετ' αὐτῶν ἀναπτύσσεται τὸ πρὸς σεαυτὸν σέβας, τὸ αἰσθημα τοῦ καθήκοντος, καὶ τὸ ὑπακούειν καθίσταται ἕξις. Ὁ ἄνθρωπος ὁ γινώσκων κάλλιον νὰ κυβερνᾷ ἑαυτὸν, ὁ ἔχων ἐπομένους καὶ πλείονα αὐτοβουλίας, μείνει ἔσχατ' ὑποτεταγμένος ὑπὸ πειθαρχίαν· ὅσω δὲ αὐτῆ εἶναι τελειότερα, τόσον ἡ ἡθικὴ ἰσορροπία εἶναι ἐντελεστέρα. Πρέπει νὰ εἶναι τις κύριος τῶν ἐπιθυμιῶν του καὶ νὰ ὑποτάσῃ ταύτας εἰς ὑψηλοτέρας δυνάμεις τῆς φύσεώς του, ὀρίζων εἰς αὐτὰς ὀδηγὸν τὴν

συνείδησιν, ἄλλως καθίσταται δοῦλος τῶν κλίσεων του, καὶ παίγνιον τῆς φαντασίας του καὶ τῶν ἐντυπώσεων του.

Ἡ πρώτη σχολὴ τῆς ἡθικῆς πειθαρχίας καὶ ἡ ἀρίστη εἶναι, ὡς καὶ προηγουμένως καταδείξαμεν, ἡ οἰκογένεια· μετὰ ταύτην ἔρχεται τὸ σχολεῖον καὶ τέλος ἡ κοινωγία. Ἐκάστη τῶν βαθμίδων τούτων παρασκευάζει τὸν ἄνθρωπον πρὸς μετάβασιν εἰς τὴν ἑτέραν. Τὸ μέλλον δὲ τοῦ ἀνδρὸς καὶ τῆς γυναικὸς ἐξαρτᾶται, καθόσον εἶπεν, ἐκ τοῦ παρελθόντος αὐτῶν. Ἐάν τις δὲν ἐξῆσεν ἐν οἰκογενείᾳ, ἐὰν δὲν ἐροίτησεν εἰς σχολεῖον, ἐὰν ἀρέθῃ ἄνευ ἀνατροφῆς, οὐαὶ αὐτῷ, οὐαὶ τῇ κοινωνίᾳ, ἧς εἶναι μέλος.

Οἰκογένεια κάλλιον ὀργανωμένη θεωρεῖται ἐκείνη ἐν ἣ ἡ πειθαρχία εἶναι τελειότερα καὶ ὅπου συνάμα ἡ ἀσκήσις αὐτῆς δὲν εἶναι τόσον ἐπισημητή. Ἡ ἡθικὴ πειθαρχία ἐνεργεῖ μετὰ δυνάμεως νόμου φυσικοῦ. Οἱ εἰς αὐτὴν δὲ ὑποτασσόμενοι πράττουσι τοῦτο ἀναπαισθητῶς.

Ἡ ἐπίδρασις τῆς αὐστηρᾶς πειθαρχίας ἐν τῇ οἰκογενειακῇ ἐστὶ περιέργως καταδειχθῆ ὑπὸ γεγονότος, ὅπερ διηγείται ἐν τοῖς ἀπομνημονεύμασιν αὐτῆς ἡ mistress Schimmelpenninck: Κυρία ἐπισκεφθεῖσα μετὰ τοῦ συζύγου της τὰ πλείστα τῶν φρενοκομείων τῆς Ἀγγλίας καὶ τῆς ἡπειρωτικῆς Εὐρώπης παρετήρησεν ὅτι οἱ πλείονες τῶν παραφρονῶν ἦσαν μονογενεῖς υἱοὶ, ὧν ἡ θέλησις κατὰ τὴν παιδικὴν αὐτῶν ἡλικίαν οὐδέποτε σγεδὸν ὑπεβλήθη εἰς πειθαρχίαν· ὀλιγότεροι δὲ ἦσαν οἱ ἀνήκοντες εἰς πολυμελῆ οἰκογένειαν.

Καίτοι ἡ ἡθικὴ φύσις ἐξαρτᾶται κατὰ μέγα μέρος ἐκ τῆς φυσικῆς καταστάσεως καὶ τῆς ὑγείας τῶν ἀνθρώπων, καθὼς καὶ ἐκ τῆς παιδικῆς ἀνατροφῆς καὶ τοῦ παραδείγματος τῶν περὶ αὐτοῦ, οὐχ ἦτον ἕκαστος ἀνθρώπος δύναται νὰ διευθῆν τὴν ἰδίαν αὐτοῦ φύσιν, νὰ συκρατήσῃ αὐτήν, νὰ ὑποβάλῃ εἰς πειθαρχίαν καὶ καρτερικῶς νὰ ἐπαγρυπνήσῃ. Εἶπέ ποτε καθηγητῆς ὅτι αἱ ἕξεις καὶ αἱ κλίσεις διδάσκονται ὡς αἱ γλώσσαι.

Πάντες οἱ ἄνθρωποι οἰοῦντοτε ἐπαγγέλλονται ἰδιωτικοῦ ἢ δημοσίου πρέπει νὰ ὑποτάσσωνται εἰς κανόνας καὶ σύστημα αὐστηρόν. Μέγα μέρος τῆς ἐπιτυχίας πολλῶν ἔργων τοῦ συνήθους βίου ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ἕξεως, ἢν ἀπέκτησαν οἱ ἐργάται αὐτῶν, τοῦ νὰ εἶναι κύριοι ἑαυτῶν καὶ κύριοι τῶν ἄλλων. Ἡ ὑπομονὴ καὶ ἡ ἐγκράτεια ἐξομαλύνουσι τὴν ὁδὸν καὶ ἀνοίγουσι πολλὰς ἀλλας, αἵτινες ἤθελον μείνει ἄνευ αὐτῶν κατεκλεισμένα. Τοῦτο λέγομεν καὶ περὶ τοῦ σεβάσμου, ἢν ἕκαστος ὀφείλει εἰς ἑαυτὸν· διότι ὁ σεβόμενος ἑαυτὸν, ἐν γένει σέβεται καὶ τὴν προσωπικότητα τοῦ ἄλλου.

Ὅ,τι εἶπομεν περὶ τῶν πραγμάτων τοῦ καθημερινοῦ βίου, λέγομεν καὶ περὶ τῆς πολιτι-

κῆς. Αἱ ἐν τῇ πολιτικῇ ἐπιτυχίᾳ ἐπετεύχθησαν μᾶλλον διὰ τῆς ὑπομονῆς παρὰ διὰ τῆς ἰκανότητος, μᾶλλον διὰ τοῦ χαρακτηῖρος παρὰ διὰ τῆς ἀγχινοίας· ὁ μὴ δυνάμενος νὰ συκρατήσῃ ἑαυτὸν, στερεῖται ὑπομονῆς καὶ λεπτῆς διαγνώσεως· δὲν δύναται δὲ, οὕτως ἔχων, οὔτε ἑαυτὸν οὐδὲ ἄλλους νὰ κυβερνήσῃ. Ἡμέραν τινὰ ἐνώπιον τοῦ Πιτ συνεζητεῖτο τὸ ζήτημα ὅποια εἶναι ἡ ἰδιότης, ἢν πρέπει νὰ ἔχη ἀναγκαιῶς ὁ ὑπουργός. Ἡ ἐνγλωττία, εἶπεν εἰς, ἡ μάθησις, εἶπεν ἕτερος, ἡ φιλεργία, ἀπάντησε τρίτος. Ὅχι, εἶπεν ὁ Πιτ, ἡ ὑπομονή. Ὡς πρὸς τὴν ἀρετὴν δὲ καύτην ὁ Πιτ ὑπερεῖχε πάντων. Ὁ φίλος αὐτοῦ Ῥόβερτος Ῥόζε εἶπεν ὅτι οὐδέποτε εἶδε τὸν Πιτ ἐν δυσθυμίᾳ. Ἐν τούτοις ἂν καὶ ἡ ὑπομονὴ ἐν γένει θεωρεῖται ἡ ἀρετὴ τῶν ἀνθρώπων, ὁ Πιτ συνέδεε τὴν ὑπομονὴν πρὸς τὴν μᾶλλον ἑκτακτον ταχύτητα. Ἐσκέπτετο ταχέως καὶ ἐξετέλει ταχέως τὰς ἀποφάσεις του.

Διὰ τῆς ὑπομονῆς καὶ τῆς ἐγκρατείας μορφοῦται ὁ ἀληθὺς ἡρωϊκὸς χαρακτὴρ. Ὁ μέγας Χάμπδεν (Hamden) ἐκέκτητο εἰς μέγα βαθμὸν τὰς ἐξόχους ταύτας καὶ εὐγενεῖς ἀρετὰς, ἃς ὀμολογουμένως ἀναγνωρίζον καὶ αὐτοὶ οἱ πολιτικοὶ αὐτοῦ ἀντίπαλοι. Ὁ Κλάρενδων εἰκονίζει αὐτὸν ὡς ἄνδρα ὀμάλου ἤθους καὶ σπανίας μετριοφροσύνης, ἐμφύτου εὐγενείας καὶ φύσεως ζωηρᾶς καὶ εὐθύμου. Ἦτο μειλιχίος καὶ γλυκὺς, καίπερ ἀτρόμητος ἢ ὀμίλια του ἦτο ἀνεμπτος, ἡ δὲ καρδία πλήρης ἐνθέρμου συμπαιθείας πρὸς τὴν ἀνθρωπότητα. Ὀλίγον ὀμίλει, ἀλλ' ἐκάστη λέξις αὐτοῦ, ἀσπίλων τὸν χαρακτῆρα ὄντος, εἶχε βάρους. Ἦτο σφρονέστατος καὶ ἐγίνωσκε ν' ἀσκή ἐπὶ τῶν παθῶν αὐτοῦ καὶ τῶν αἰσθημάτων ἀπόλυτον κράτος· τοῦτο δ' ἔδιδεν αὐτῷ πᾶσαν τὴν δύναμιν τῆς ἐπιδράσεως αὐτοῦ ἐπὶ τῶν λοιπῶν ἀνθρώπων.

Ὁ ὀρηκτικὸς χαρακτὴρ δὲν εἶναι πάντοτε κακός. Ὅσον ὅμως ὁ χαρακτὴρ εἶναι ὀρηκτικὸς τόσω παριστᾶται ἀνάγκη νὰ πειθαρχῆται καὶ δεμαζῆται. Ὁ δόκτωρ Τζόνσον λέγει ὅτι οἱ ἄνθρωποι γηράσκοντες βελτιοῦνται χάρις εἰς τὴν πειραν, ἢν ἀνέκτησαν· τοῦτο ὅμως ἐξοκτᾶται ἐκ τῆς καταστάσεως τῆς φύσεώς των. Οὐχὶ τότε τὰ σφάλματα κατέστρεψαν πολλοὺς, ὅσον ὁ τρίπος καθ' ἢν ἐβίωσαν μετὰ τὴν διάπραξιν αὐτῶν. Οἱ φρόνιμοι συνετίζονται ἐκ τῶν σφαλμάτων των, ὑπάρχουσιν ὅμως καὶ πολλοὶ εἰς τοὺς ἑποίους ἡ πειρα οὐδὲν διδάσκει, καὶ οἵτινες σὺν τῷ χρόνῳ καθίστανται στενώτεροι τὸν νοῦν, φαιλότεροι καὶ ἐλαττωματικώτεροι.

Ὅ,τι ὀνομάζομεν εἰς τοὺς νέους ὀρηκτικὸν χαρακτῆρα εἶναι συνήθως μέγα κερφαλίον δραστηριότητος, τὸ ὅποσον ὁ χρόνος δὲν ὀρίμασεν, ὅπερ δύναται νὰ καταναλωθῇ εἰς ἐπωφελεῖ ἔργα εἰς, χορηγουμένης πάσης εὐκολίας. Ἡ ὀρηκτικότης τοῦ χαρακτηῖρος ἐνίοτε εἶναι ἰσχυρὰ θέ-

λησις καὶ εὐερέθιστος. Ἄνευ ὀδηγοῦ μένουσα ἐκδηλοῦται ὑπὸ φανταστικῶν ἐξεγέρσεων θυμοῦ, διευθυνομένη ὅμως ὡς ἀτμὸς ἐν μηχανῇ δύναται ν' ἀποβῇ πηγὴ δραστηριότητος καὶ ὀφελείας.

Ὁ περιώνυμος κόμης Σταφὸρδ ἦτο φύσεως εὐερέθιστος καὶ ἐμπαθὺς, καὶ ἐπὶ μακρὸν ἡγωνίσθη νὰ κατανικήσῃ τὸ ἦθος τοῦτο. Ἀναφέρων τὴν συμβουλὴν φίλου του, τοῦ γηραίου γραμματέως Κόκ, ὄντος ἰκανῶς εἰλικρινοῦς ὅπως ὑποδείξῃ αὐτῷ τὸ ἐλάττωμά του καὶ προφυλάξῃ ἐκ τοῦ κινδύνου ἐφ' ἢν ἐφέρετο, ἔγραψε: «Μοὶ ἐδώκατε καλὴν συμβουλὴν ὑπομονῆς· εἶναι ἀληθὲς ὅτι ἡ ἡλικία μου καὶ αἱ κλίσεις μου αἱ φυσικαὶ καθιστῶσι με ὀρηκτικώτερον τοῦ δέοντος, δι' ἐλπίδος ὅμως ἔχω ὅτι ἡ πειρα καὶ ἡ μεγάλη ἐπαγρύπνησις ἐπ' ἐμὲ αὐτὸν θὰ πραῦνωσι καὶ θὰ δεματώσι τὸ ἦθος μου. Ἐν τούτοις ἐλπίζω ὅτι θὰ τύχω τῆς συγγνώμης τῶν ἄλλων διότι ὁ ὀρηκτικὸς μου χαρακτὴρ θέλει δαπανηθῆ ὑπὲρ τῆς δικαιοσύνης, τῆς τιμῆς καὶ τοῦ συμφέροντος τοῦ κυρίου μου. . .»

Ὁ Κρόμβελ εἰκονίζεται ἡμῖν ἐπίσης ὡς ἔχων ἐν τῇ νεότητι αὐτοῦ χαρακτῆρα ἰδιότροπον, παράφρονον, ἰσχυρογνώμονα καὶ ἀδιόρθωτον, μετὰ νεανικῆς δραστηριότητος, ἥτις κατηναλίσκετο εἰς ποικίλας κακὰς πράξεις. Ἐν τῇ γενεθλίῳ αὐτοῦ πόλει εἶχε φήμην ταραχοποιοῦ, καὶ μεγάλας βήμασιν ἔτραχε πρὸς τὸ κακόν, ὅτε ἡ θρησκεία ὑπὸ τὴν αὐστηροτέρην αὐτῆς περιβολὴν ἔθετο χεῖρα ἐπὶ τῆς βιαίας ἐκείνης φύσεως, ὑποτάξασα εἰς τοὺς σιδηροὺς κανόνας τοῦ καλβινισμοῦ. Διεύθυνσις ὅλως νέα ἐδόθη εἰς τὴν δραστηριότητά του· ἀνέωξεν ὁδὸν εἰς τὸν δημόσιον βίον, οὕτω δὲ ὁ Κρόμβελ κατῴρθωσεν ἐπὶ εἰκοσι περίπου ἔτη νὰ δεσπόσῃ τῆς Ἀγγλίας. Τοιοῦτοι εἰκονίζονται καὶ οἱ νεανικοὶ χαρακτῆρες τῶν ἀνδρείων προγκίπων τῆς οἰκογενείας Νασῶ, τοῦ Βελιγικτῶνος, τοῦ Ναπολέοντος, τοῦ ποιητοῦ Βορδοδὸρβ.

Δυνατὸν νὰ ἔχη τις ἀσθενὲς σῶμα καὶ φυσικὴν κατασκευὴν, ἀλλὰ νὰ εἶναι πεπροικισμένος διὰ μεγάλης ψυχῆς, ἐνεργητικῆς καὶ εὐγενούς. Ὁ καθηγητῆς Τυνδάλ ἐχάραξεν ἡμῖν ὀραίαν εἰκόνα τοῦ χαρακτηῖρος τοῦ Φαραδάυ καὶ τῶν ἀφιλοκερδῶν αὐτοῦ ἔργων ὑπὲρ τῆς ἐπιστήμης. Παριστᾷ αὐτὸν ὡς φύσεως ἰσχυρᾶς, ὀρηκτικῆς, ἐξόχως ὅμως εὐαισθητοῦ καὶ τρυφερᾶς. Ἰπὸ τὴν γλυκύτητα καὶ πραότητα αὐτοῦ ἐκρύπτετο, λέγει, ἐστὶ ἡφαιστειῖον. Ἦτο ζωηρὸς καὶ εὐερέθιστος, ἀλλ' εὐκόλως καταπραῦνετο. Δὲν κατανάλωσε τὸ πῦρ τῆς φύσεώς του εἰς ἀνωφελεῖ παθη, ἀλλ' εἶχε κατασταθῆ κέντρον ἀκτινοβόλων ἀκτίνων, αἵτινες ἐφώτισαν καὶ τὸν ἑαυτοῦ βίον καὶ τὸν τῶν ἄλλων.

Θελακτικὸν δαίγμα τοῦ χαρακτηῖρος τοῦ Φαραδάυ, ὅπερ εἶναι ἕξιον νὰ μνημονεῖθῃ, μαρτυ-

ροῦν τὸ κράτος ὑπερ ἤκει ἐφ' ἑαυτοῦ, εἶναι ἢ αὐταπάρνησις. Ἀφιερωμένος εἰς τὴν σπουδὴν τῆς ἀναλυτικῆς χημείας, ἠδύνατο ταχέως νὰ ἀποκτήσῃ μεγάλην περιουσίαν, ἀλλ' εὐγενῶς ἀντέστη εἰς τὸν πειρασμὸν, καὶ προετίμησε τὴν ὁδὸν τῆς ἀληθοῦς ἐπιστήμης. «Ἵπολογίζων τις τὴν διάρκειαν τῆς ζωῆς του, λέγει ὁ Τυνδάλ, βλέπει: ὅτι αὐτὸς ὁ υἱὸς τοῦ σιδηρουργοῦ, αὐτὸς ὁ μαθητευόμενος βιβλιοδέτου, εἶχε νὰ ἐκλέξῃ μεταξὺ περιουσίας 150,000 λιρῶν ἀφ' ἑνός, καὶ τοῦ ἀφιλοκεροῦς τῆς ἐπιστήμης ἀφ' ἑτέρου» ἐπροτίμησε τὸ δεύτερον καὶ ἀπέθανε πτωχός· ἔφερον ὅμως τὴν δόξαν τοῦ νὰ διατηρήσῃ ἐπὶ 40 ἔτη ἐφ' ὑψηλοῦ τὴν ἐπιστημονικὴν φήμην τῆς Ἀγγλίας.

Πᾶς ὅστις θέλει νὰ διατρέξῃ τὸν βίον ἐντίμως καὶ εἰρηνικῶς, ἀναγκάτως πρέπει νὰ μάθῃ νὰ παραιτῆται ἐνίοτε τὰ ἴδια συμφέροντα, μικρὰ καὶ μεγάλα. Πρέπει νὰ μάθῃ ἄλλοτε μὲν νὰ ὑποταχθῇ εἰς τὴν κρίσιν καὶ ν' ἀποφεύγῃ πᾶν ὅ,τι ἐρεθιστικόν, προπετὲς καὶ σαρκαστικόν. Ἐὰν συνειθίσῃ τις τὸν νοῦν του εἰς τοῦτο, δύναται διαρκῶς νὰ ἴσταται μακρὰν τῶν τοιούτων δαιμόνων.

Εἶναι ὡσαύτως ἀναγκαῖον διὰ τὴν ἀτομικὴν ἡμῶν εὐτυχίαν νὰ δυνάμεθα νὰ εἴμεθα κύριοι τῆς γλώσσης ἡμῶν, ὡς καὶ τῶν πράξεων· διότι ὑπάρχουσι λέξεις πλήττουσαι σκληρότερον τοῦ ἐγγχειριδίου, καὶ κατὰ τὴν προνομίαν: *Ἡ γλώσσα κόκκαλα δὲν ἔχει καὶ κόκκαλα σακίτζι*· «ὁ Θεὸς φυλάττει», λέγει ἡ μίς Βρέμερ ἐν τῇ Οἰκογενειακῇ ἐστία, «ἐκ τῆς καταστρεπτικῆς δυνάμεως τῶν λέξεων! Ὑπάρχουσι λόγοι σπαράσσοντες τὴν καρδίαν κάλλιον τῶν μάλλον τεθηγμένων ξιφῶν, λόγοι, ὧν ἡ πληγὴ προξενεῖ ἀλγηδύνας καθ' ἅπαντα τὸν βίον».

Εἶναι λοιπὸν ἴδιον ἀνθρώπου ἀγαθοῦ ἦθους τοῦ νὰ εἶναι κύριος τῶν λόγων· ὁ ἐξέρων καὶ ἀνεκτικός θὰ κρατήσῃ ἐν ἑαυτῷ λόγον δικτατικὸν καὶ αὐστηρὸν, δυνάμενον νὰ ψυχράνῃ τὰ αἰσθήματα τοῦ ἄλλου, ἐνῶ ὁ ἀνόητος, λέγων ἀπερισκέπτως ὅ,τι ἤθελε διέλθει τῆς κεφαλῆς του, θυσιάζει διὰ μίαν ἀστειότητα τὸν φίλον του.

Ἐν τούτοις ὑπάρχουσι πολλοὶ οὐχὶ ἀνόητοι, ἀλλ' ἀπερίσκεπτοι ἐν τοῖς λόγοις αὐτῶν καὶ ἐν τοῖς ἔργοις. Πολλάκις ἄνθρωποι νοημονέστατοι καὶ ὀρμητικοί, ἔχοντες ἔτοιμον τὸ πνεῦμα καὶ κοπίδα τὸν λόγον, ἐνθαρρυνόμενοι ὑπὸ τῶν χειροκροτημάτων ἔρριψαν σαρκαστικούς λόγους, αἰτινες βραδύτερον ἐπέπεσον κατ' αὐτῶν, μέγιστον κακὸν προξενήσαντες. «Τὸ κακὸν τὸ ἐξεργόμενον ἐκ τοῦ στόματος, λέγει ὁ Herbert, ἐπαναπίπτει συνήθως εἰς τὴν καρδίαν». Δύναται τις μάλιστα ν' ἀναφέρει πολιτικούς ἀνδρας ἀποτυχόντας, διότι ἦσαν ἀνίκανοι νὰ κρατήσωσι τὴν γλώσσαν αὐτῶν, δικτατικὴν οὖσαν πρὸς τοὺς

ἀντιπάλους. «Μία φράσις, λέγει ὁ Βένθαμ, συνετάρξαε πολλὰς φιλίας καὶ ἴσως βασιλεία πλείω τοῦ ἐνός». Διὰ τοῦτο ὅταν τις αἰσθάνεται τὸν πειρασμὸν νὰ γράψῃ εὐφυᾶ μὲν λόγον ἀλλὰ τραχὺν, κάλλιον νὰ καταλίπῃ αὐτὸν εἰς τὸ βάθος τοῦ μελανοδοχείου του, οἰαδήποτε καὶ ἂν εἶναι ἡ δυσκολία αὐτοῦ εἰς τὸ νὰ τὸν συγκρατήσῃ. Ἰσπανικὸν λόγιον λέγει, ὅτι «τὸ πτερόν τῆς χηρῆς συνήθως πληγώνει ἰσχυρότερον τοῦ ὄνου τοῦ λέοντος».

Ὁ Καρλύλος εἶπεν ὁμιλῶν περὶ τοῦ Ὀλιβιέρου Κρόμβελλ· «Ὁ μὴ δυνάμενος νὰ κρατήσῃ εἰς ἑαυτὸν τὰς σκέψεις του, οὐδέποτε δύναται νὰ διαπράξῃ μεγάλη ἔργα». Ὁ Γάλλος Λακροδαίρος θέτει εἰς τὴν πρώτην τάξιν τὸν λόγον, εἰς τὴν δευτέραν τὴν σιωπὴν. *Μετὰ τὸν λόγον, λέγει, ἡ σιωπὴ εἶναι ἡ μεγαλειτέρα ἐν τῷ κόσμῳ δόξαμις*.

Εἶναι ἐν τούτοις στιγμαὶ καὶ περιστάσεις, καθ' ἃς εἶναι οὐ μόνον συγγνωστόν ἀλλὰ καὶ ἀναγκαῖον νὰ ἐκφράσῃ τις τὴν ἀγανάκτησίν του. Πρέπει νὰ δεικνύωμεν τὴν ἀγανάκτησιν κατὰ τοῦ ψεύδους, τῆς οἰήσεως καὶ τῆς σκληρότητας. Ὁ ὑπὸ ἀληθινῶν αἰσθημάτων ἐμφορούμενος πρέπει νὰ ὑψοῦται ὑπὲρ πᾶσαν χαμέρπειαν καὶ ἀδικίαν, καὶ ὅταν μάλιστα οὐδεμίαν ἔχη ὑποχρέωσιν νὰ ὁμιλήσῃ. «Δὲν θέλω νὰ ἔχω οὐδὲν κοινόν, λέγει ὁ Πέρβες, μετὰ τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου, τὸν ὁποῖον ἡ ἀγανάκτησις τῶν ἄλλων δὲν συγκινεῖ» οἱ ἄνθρωποι ἐν γένει εἶναι μᾶλλον ἀγαθοὶ παρά κακοί, συνήθως ὅμως οἱ κακοὶ ὑπερέχουσι, διότι εἶναι τολμηρότεροι. Οὐδὲν δύναται νὰ ἐμποδίσῃ ἡμᾶς νὰ θαυμάσωμεν τὸν ποιοῦντα λογικὴν χρῆσιν τῶν δυνάμεών του, καὶ πολλάκις μόνον καὶ μόνον διὰ τοῦτο κηρυσσόμεθα ὑπὲρ αὐτοῦ. Ἀναμφιβόλως πολλάκις μετεμελήθημεν διότι ὁμιλήσαμεν, ἀλλ' οὐχ ἦττον καὶ πολλάκις μετεμελήθημεν διότι ἐσιώπησαμεν.

Ὁ τὸ ἀγαθὸν ἀγαπῶν δὲν δύναται νὰ μὲν ἀδιάφορος πρὸ τοῦ κακοῦ καὶ τῆς ἀδικίας. Ἐὰν ζωηρῶς αἰσθάνεται, ζωηρῶς θὰ ὁμιλήσῃ ἐξ ὅλης ψυχῆς καὶ καρδίας.

Πρέπει ἐν τούτοις νὰ προφυλασσόμεθα ἀπὸ τῆς παραφόρου καταφρονήσεως τῶν ἄλλων. Πολλοὶ ἄνθρωποι ἄριστοι ὑπέκεινται εἰς τὸ κακὸν τοῦτο, οὐδόλως εἶναι ἀνεκτικοὶ τῶν ἐλαττωμάτων τῶν ἄλλων, ἐνῶ αὐτοὶ καθ' ἑαυτοὺς τυγχάνουσιν ἄνδρες σοφῶν. Ἐξ ὅλων τῶν δώρων τῆς διανοίας, τὸ σπανιώτερον εἶναι ἡ ὑπομονὴ ἢ ἡν ὀφείλει νὰ ἔχῃ ἄνθρωπος ἀνεπτυγμένου νοός, πρὸς ἄνθρωπον μὴ τοιοῦτον. Τὸ καλλίτερον φάρμακον πρὸς ἄρσιν τοῦ κακοῦ τούτου εἶναι ἡ φρόνησις καὶ ἡ αὐξήσις τῆς πείρας τοῦ κόσμου. Ἐκ τούτου προκύπτει ὅτι ἄνθρωποι τυγχόντες ὑψηλῆς ἀνατροφῆς καὶ μεγάλης πείρας εἶναι ὑπομονητικοὶ καὶ ἀνεκτικοί, κρίνουσι τὰ ἐλαττώματα τῶν ἄλλων καὶ τὰ μειονεκτήματα·

λαμβάνουσιν ὑπ' ὄψιν τὰς περιστάσεις ἐν αἷς ἀπαρτήσαν καὶ διέτριψαν καὶ αἰτινες ἐμφορῶσαν τὸν χαρακτήρα αὐτῶν. «Δὲν βλέπω οὐδεμίαν τῶν κακῶν πράξεων, ἃς ἄλλοι ἔπραξαν, τὴν ὁποίαν νὰ μοι ἠδύναμην νὰ πράξω καὶ ἐγώ», εἶπεν ὁ Γκαίτε. Τὸ αὐτὸ περίπου ἀπεφάνητο καὶ ἕτερος σώφρων καὶ ἀγαθὸς ἀνὴρ, βλέπων κηλοῦργον ἀπαγόμενον εἰς φυλακὴν· «Ἐκεῖ θὰ ἀπηγόμην κ' ἐγώ, εἶπεν, ἄνευ τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ».

Ὁ βίος, κατὰ μέγα μέρος, θὰ εἶναι οἷος παρ' ἡμῶν διαπλοσθῆ. Ὁ εὐθυμὸς ἄνθρωπος βλέπει τὴν κόσμον ὑπὸ χαρμόσυνα χρώματα, ὁ κατηρῆς ὑπὸ μέλανα. Συνήθως βλέπομεν τὴν ἰδίαν ἡμῶν ὄψιν ἀντανκλωμένην εἰς τοὺς περὶ ἡμᾶς. Ἐὰν εἴμεθα φιλόνηκοι θὰ εὐρωμεν καὶ τοὺς ἐπίσης, ἐν φιλελεθμονίᾳ πρὸς αὐτοὺς, θὰ εὐρωμεν τοιοῦτους καὶ αὐτοὺς πρὸς ἡμᾶς. Ἐκ τινος ἐσπερίδος ἐπιστρέφον κύριός τις εἰς τὸν οἶκόν του, εἶπεν εἰς ἀστυνομικὸν κλητῆρα ὃν συνήτησε καθ' ἑδὸν ὅτι παρακολουθεῖτο ὑπὸ τινος ὑπόπτου ἄνθρωπου. Ἐγένετο ἔρευνα καὶ εὐρέθη ὅτι ὁ παρακολουθῶν ἦτο ἡ σκιά τοῦ κυρίου! Τοῦτο συμβαίνει καὶ ἐν τῷ ἀνθρωπίνῳ βίῳ· οὗτος εἶναι ἡ ἀντανάκλασις ἡμῶν αὐτῶν.

Ἐὰν θέλωμεν νὰ ζῶμεν ἐν εἰρήνῃ μετὰ τῶν ἄλλων καὶ νὰ ἐφεκώμεν τὸ σέβας αὐτῶν πρὸς ἡμᾶς, ὀφείλομεν νὰ σεβώμεθα τὴν προσωπικότητά των. Ἐκαστος ἄνθρωπος ἔχει ἰδίους τρόπους καὶ ἦθος ὡς ἔχει ἀνάστημα καὶ μορφήν· ὀφείλομεν λοιπὸν πρὸς τοὺς ἄλλους νὰ φερόμεθα καθ' ἕνα τρόπον θέλωμεν καὶ οὗτοι νὰ φερόνται πρὸς ἡμᾶς.

Πολλάκις δὲν βλέπομεν τὸ εἰς ἡμᾶς ὑπάρχον γελοῖον, καὶ ὅμως ὑπάρχει.

Εὐρίσκαμεν θαυμασίας συμβουλὰς ἐν ἐπιστολῇ τοῦ ἀγαθοῦ καὶ μεγάλου Φαραδάῦ πρὸς τὸν φίλον του Τυνδάλ. Εἶναι πλήρης πατριωτικῆς σοφίας, πόρισμα μακρᾶς πείρας καὶ πλουσίας τοῦ βίου. «Ἐπιτρέψόν μοι νὰ σοὶ εἶπω, ἐγὼ ὁ γέρον ἦδη, ὅστις εἶχον τόσον χρόνον ὅπως ἐπισκοπήσω τὰ πράγματα, ὅτι ἐν τῇ νεότητί μου πολλάκις παρετήρησα ὅτι κακῶς ἡρμήνευον τὰς προθέσεις τῶν ἄλλων, ἐνῶ δὲν εἶχον τὴν ἐνοίαν, τὴν ὁποίαν ἐγὼ ἀπέδιδον εἰς αὐτάς· κατὰ γενικὸν κανόνα, προτιμότερον εἶναι νὰ δεικνύεται τις δύσνον· ἔτι φράσις τις φαίνεται δικτατικὴ, εὐθετος δὲ νὰ δράττεται αὐτῆς, ὅταν περιέχῃ ἀγαθόν τι αἰσθημα. Ἡ ἀλήθεια τάχιον ἢ βράδιον ἢ ἀναλάμψῃ καὶ οἱ ἀντίπαλοι εἰς ἔχουσιν ἄδικον ταχύτερον θέλουσι κατανοῆσαι ὅτι προσεφέρθη τις πρὸς αὐτοὺς εὐπροσηγόρευσις καὶ οὐχὶ τραχέως. Ὅ,τι θέλω νὰ εἶπω συνοψίζεται ἐν τοῖς ἑξῆς· ὅσῳ τὸ δυνατὸν πρέπει τις νὰ μὲν τυρῆς κατὰ τῆς μεροληψίας, ἄγρυπνος δὲ ἐνώπιον τῆς ἀγαθῆς θελήσεως. Εἶναι τις εὐτυχέστερος ὅταν ἀναζητῇ τὴν ὁδὸν τὴν ἡ-

γούσαν εἰς τὴν εἰρήνην. Δὲν δύνασαι νὰ φαντασθῆς πόσον πολλάκις ἠγανάκτησα ὅταν ἀπῆντησα ἀντίστασιν, ἢ ἀδικίαν, ἢ ἀλαζονείαν.

Ἐν τούτοις ἐζήτησα πάντοτε καὶ πιστεύω ὅτι ἐπέτυχον νὰ ἀποφύγω τὰς τοιοῦτου εἶδους ἀνταποδόσεις. Δύναμαι νὰ σοὶ βεβαιώσω ὅτι οὐδέποτε ἀπέτυχον».

Οὐδεὶς ἐγνώρισε κάλλιον τοῦ ποιητοῦ Βούργς τὴν ἀξίαν, ἢν ἔχει ἡ δύναμις τοῦ νὰ ἐπιβάλλῃ τις θέλησιν εἰς ἑαυτὸν, οὐδεὶς ἐδίδασκεν αὐτὴν εὐγλωττότερον εἰς τοὺς ἄλλους· ἔτιαν ὅμως ὁ Βούργς ἤρξατο ἐπὶ τὸ ἔργον ἦτο ἀσθενῆς ἐν ἀσθενείᾳ. Δὲν ἠδύνατο νὰ παραιτηθῇ τὴν εὐχαρίστησιν νὰ ἐκσπενδονίσῃ σαρκασμὸν εὐφυῆ, ἀλλὰ τραχὺν κατὰ τινος. Εἰς τῶν βιογράφων του εἶπε περὶ αὐτοῦ, ὅτι πολλάκις ἀντὶ δέκα ἀστειοτήτων διήγειρε κατ' αὐτοῦ ἑκατὸν ἐχθροὺς, καὶ ὅτι ἐν τοῖς ἀριθμοῖς τούτοις οὐδεμία ὑπῆργεν ὑπερβολή. Ἀλλὰ δὲν ἦτο μόνον τοῦτο· ὁ Βούργς οὐδεμίαν εἶχε δύναμιν ἐπὶ τῶν παθῶν του, εἶχε χαλαρώσει τοὺς χαλινοὺς. Τοῦτο δὲ κατέρριψεν αὐτὸν χαμαὶ καὶ κατεσπίλωσε τὸ ὄνομά του. Ἐν τῶν καλλιτέρων ποιημάτων του ὑπερ ἔγραψεν ἐν ἡλικίᾳ εἰκοσιοτικῶ ἑτῶν ἐπιγράφεται «Ὁ ἐπιτάφιός ἐνός βάρδου». Περὶ αὐτοῦ δὲ λέγει ὁ Βορδσθόρβ τὰ ἑξῆς: «Ἴδου δημολογίκα εἰλικρινῆς καὶ πανηγυρικῆ, πάνδημος διακήρυξις ἐλευθέρου θελήσεως, ἐξομολόγησις θρησκευτικῆ, ποιητικῆ καὶ ἀνθρώπινος· ἱστορία ὑπὸ τὸν τύπον προφητείας». Κατέληξε τὸ ποίημα διὰ τῶν ἑξῆς λόγων:

«Ἀναγνώστα, ἄκουσον. Εἴτε ἀκολουθεῖς μέχρι πέραν τῶν πόλων τὸ ἐλαττήριον τῆς διανοίας σου, εἴτε εἰς τὰ σκόττα ὀρύσσεις ὀπὴν γῆιν ὅπως ἐντίμως ἐκεῖ καταφύγῃς, μάθε ὅτι ἡ ἐγκράτεια ἢ μετὰ συνέσεως καὶ σκέψεως εἶναι ἡ βᾶσις πάσης σοφίας».

Ἐν τούτοις ἐν τῶν ἐλαττωμάτων, ἅτινα ἐπήνεργον τὴν ἐκπτώσιν τοῦ Βούργς, καὶ δύναται τις νὰ εἶπῃ ὅτι εἶναι τὸ μέγιστον τῶν ἐλαττωμάτων, διότι γεννᾷ πολλά ἄλλα, ὑπῆρξεν ἡ μέθη.

Ἡ ἀκρασία δὲν δύναται νὰ καταπολεμηθῇ εἰμὴ διὰ ἠθικῶν ὀπλων, διὰ τῆς ἀσκήσεως τοῦ χαρακτήρος, διὰ τοῦ σεβασμοῦ πρὸς σεαυτὸν, διὰ τῆς ἐγκρατείας. Οὐδεὶς ἕτερος τρόπος ὑπάρχει. Ἡ ἀναμόρφωσις τῶν θεσμῶν, ἡ ἐπέκτασις τῆς ἐλευθερίας τῆς ψήφου, ἡ μᾶλλον ὀργανωμένη κυβερνήσις, ἡ κατωτέρα ἐκπαίδευσις ἢ μᾶλλον ἐκτεταμένη δὲν δύναται ν' ἀνεγείρωσι λαὸν ἐκουσίως παραδιδόμενον εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν αἰσθησῶν. Ἡ θεραπεία τῶν αἰσχρῶν ἠδονῶν εἶναι ἡ καταστροφὴ τῆς ἀληθινῆς εὐδαιμονίας· ὑποσκάπτει τὴν ἠθικὴν, καταστρέφει τὴν δαστηριότητα, καὶ ἐξασθενεῖ τὴν δύναμιν καὶ τὴν ἐόμην τῶν ἐθνῶν καὶ τῶν ἀτόμων.

Ὁ εὐτυχεστὸς ἀνὴρ εἶναι ἐγκρατὴς εἰς τὰς δα-

πάντας του καὶ διάγει ἐντίμως· δὲν ζητεῖ νὰ φαίνεται πλουσιώτερος, οὐδὲ συνάπτων χορὴν νὰ συμμαχήτῃ μετὰ τῆς καταστροφῆς. Ὁ ἄνθρωπος οὕτινος τὰ εἰσοδήματα εἶναι μέτρια οὐδέποτε εἶναι πτωχὸς ὅταν ἔχη χαλινὸν εἰς τὰς ἐπιθυμίας του· εἶναι μάλιστα πλούσιος ὅταν τὰ εἰσοδήματά του ἐπαρκοῦσιν εἰς τὰς ἀνάγκας του. Ὁ Σωκράτης βλέπων μεγάλην ποσότητα θησαυρῶν, κοσμημάτων καὶ ἄλλων πολυτήμων πραγμάτων, ἅτινα ἔφερον πομπικῶς ἐν ταῖς ὁδοῖς τῶν Ἀθηναίων, εἶπε: «Τώρα παρατηρῶ πόσα πράγματα ὑπάρχουσιν, ὧν οὐδεμίαν ἔχω ἀνάγκην».

Ἐνίοτε σκέψεις τάξεως ἀνωτέρας τῶν τοῦ συνήθους βίου, δύνανται νὰ καταστήσωσιν τινα ἀδιάφορον πρὸς τὰ χρήματα, ὡς τὸν Φραζιάδ, ὁ ὁποῖος χάριν τῆς ἐπιστήμης ἐθούσιασε τὸν πλοῦτον. Ἀλλ' ὅταν θέλη τις νὰ ἔχη τὰς ἀπολαύσεις, ὡς τὰ χρήματα χορηγοῦσι, πρέπει νὰ κερδίξῃ αὐτὰ ἐντίμως καὶ νὰ μὴ ζῇ δαπάναις τῶν ἄλλων, ὡς πράττουσιν οἱ συνάπτοντες χορὴν, ἅτινα δὲν δύνανται νὰ ἐξορλήσωσιν. Ἡρώτησάν τινα ποτε κατεβεβαρημένον ὑπὸ χρεῶν πόσον ἐπλήρωσε τὸν οἶνον· ἀπάντησεν ὅτι δὲν ἐγνώριζεν, ἀλλ' ὑπέθετεν ὅτι ἔγραφον κἄτι τι εἰς ἐν βιβλίον.

Ἐν τούτοις αὐτὸ τὸ γράφειν κἄτι τι εἰς βιβλίον ὑπῆρξεν ἡ καταστροφή πολλῶν ἀσθενοῦς χαρκτηῆρος ἀνθρώπων.

A. M.

Ο ΔΥΣΜΟΡΦΟΣ

[Ἐκ τοῦ ἀγγλικοῦ, ὑπὸ * K.]
Συμμίνα· ἐστὶ σελ. 419.

II

Παρῆλθον πολλά ἔτη. Ἄπαντα τὰ μικρὰ ἐκείνα ὄντα κηζήθησαν. Ὁ λόρδος Σαινζερμαϊν δὲν ἦτο πλέον τὸ ἄλλοτε λεπτόν καὶ αἰσθηματικὸν παιδίον, ἀλλὰ νεανίας, ὅστις εἰ καὶ φιλάσθενος συνήθως, ἐκέκτητο ἀσυνήθη ἰσχὺν χαρακτῆρος, τὸ δὲ πνεῦμα αὐτοῦ ἀνεπτύχθη μετὰ τῆς ηλικίας, κτησάμενον ἀληθῶς παράδοξον εὐστάθειαν καὶ εὐρύτητα, σχετικῶς πρὸς τὸν βίον, ὃν ἤγεεν. Ἡ ὑγεία του ἐν τούτοις ἥκιστα εἶχε βελτιωθῆ, ἐκ διαλειμμάτων δὲ καθίστατο θυμὰ σκληρῆς ἀγωνίας, ἐνεκα τῆς ὁποίας οὐδεὶς ἠδύνατο νὰ ἐγγυηθῇ περὶ τῆς ζωῆς του.

Ἀλλὰ πρὸ παντός ἦτο ἀείποτε ὁ δυστυχῆς δύσμορφος, δυσκόλως δυνάμενος νὰ βαδίσῃ, ἐνῶ ἡ δυσμορφία αὐτοῦ, εἰ καὶ ἦττον ἐφανῆς ἤδη, ἐπέσυρεν ἐπ' αὐτοῦ τὴν προσοχὴν πάντων.

Περὶ τὴν ἐποχὴν ταύτην ἐγένετο ἐνῆλιξ, κατὰ δὲ τὴν ρητὴν ἐπιθυμίαν του ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἐγένοντο ἐσοταί, διασκεδάσεις, ἐλεημοσύναι διὰ τοὺς πτωχοὺς τῶν κτήσεών του, καὶ γέυματα προσηνέχθησαν εἰς τοὺς γαιοκτήμονας καὶ τοὺς πολίτας τῆς Κερστώνης. Αὐτὸς δὲ, ἀποφεύγων πάντοτε ὑπ' οὐρανῷ ποτε πρόσφα-

σιν νὰ παρουσιάζηται εἰς τὸ δημόσιον, ἀπέστη τῆς εἰς Βρανδῶνα μεταβάσεως.

Ὁ λόρδος Λουδοβίκος εἶχε καταλίπει τὸ λάκειον τοῦ Βίοιι χάριν τοῦ πανεπιστημίου τῆς Ὁξφόρδης, ὅπου ἐξηκολούθει τὰς ἀγαλινώτους αὐτοῦ παραδόξους συνηθείας, ἦτον διεφθαρμένος ἐν τούτοις παρὰ πᾶσαν προσδοκίαν.

Τὸ παράδειγμα τοῦ ἀδελφοῦ του ἀναμιβίλως ἐξήσκησε σωτήριον ἐπ' αὐτοῦ ἐνέργειαν.

Ἠγάπα καὶ ἐσέβετο τὸν λόρδον Σαινζερμαϊν, εἰ καὶ ἐνίοτε δὲ ἀκηδῆς καὶ ἀπότομος μάλιστα ἀπέναντι αὐτοῦ, συμπεριεφέρετο πρὸς αὐτὸν μετὰ περιποιήσεως καὶ ὑπὸ τινα ἔποψιν μετὰ τρυφερᾶς ἀφοσιώσεως.

Ἀρχομένου τοῦ μηνὸς Ἰουνίου 18... μετὰ ἔξετε ἡ μακρὰν τῶν ἐν Βρανδῶνι κτήσεων αὐτῆς διαμονὴν ἢ οἰκογένειαν, τὴν ὁποίαν ἀπὸ μακροῦ χρόνου δὲν εἶχον ἰδεῖ πλέον, ἐπανῆλθεν εἰς τὸν πύργον καὶ ἐγκατεστάθη ἐν αὐτῷ κατὰ τὸ θέρος.

Πόσαι μεταβολαὶ ἐν διαστήματι ὀλίγων ἐτῶν!

Ὁ λόρδος Σαινζερμαϊν ἦτο ἤδη ἀνὴρ πλήρως ἐνεργείας, βουλήσεως, ὑπερτέρας διανοίας, ἔχων τὸ μέτωπον εὐρὸν, σοβαροῦς δὲ τοὺς ὀφθαλμοῦς.

Ὁ δὲ λόρδος Λουδοβίκος ἦτο ἀληθῆς θαῦμα καλλονῆς, καὶ ἀληθῶς τὸ ὡραιότερον ὑπόδειγμα τῆς ὡραιότερας ἐπὶ τῆς γῆς φυλῆς: τῆς ἀγγλικῆς ἀριστοκρατίας. Τὸ πρόσωπόν του ἦτο εἰλικρινές, πλήρες ζωηρότητος, οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ σπινθηροβολοῦντες, τὰ χεῖλη του ἀγέρωχα καὶ ὑπερήφανα, ἀλλὰ γλυκαίνόμενα ὑπὸ μειδιάματος ἀορίστου θελητήρου, τὸ ἀνάστημα τοῦ ὕψηλόν, ἀνάλογον, σπάνιον τὴν χάριν, τὰ δὲ σχήματα αὐτοῦ καὶ αἱ κινήσεις ἦσαν μοναδικαὶ κατὰ τὴν εὐστροφίαν καὶ τὴν ἐνέργειαν.

Ἡ μήτηρ του ἔστρεψε πρὸς αὐτὸν πάντοτε τὴν αὐτὴν ἀποκλειστικὴν, φιλόποπτον καὶ ζηλότυπον λατρείαν. Ἡ χεὶρ τοῦ χρόνου εἶχε βαρέως καταπέσει ἐπ' αὐτῆς· τὸ χροῶμά της εἶχε μαρνηθῆ τὸ βλέμμα της κτείστη ὑπερβαλλόντως ψυχρὸν, τὸ ὄφος αὐτῆς τεταραγμένον καὶ ἀνήσυχον. Οἱ ἀκόρεστοι πόθοι, ἡ δυσαρέσκεια τοῦ παρόντος, ὁ φόβος τοῦ μέλλοντος, τὰ σκετινὰ πάθη, ἡ ζηλοτυπία, ὁ φθόνος, τὸ μῖσος εἶχον γηράσει αὐτὴν πρώτως.

Αἱ νέαι δεσποινίδες ἐμορφώθησαν προφανῶς συμφώνως πρὸς τὴν δοθεισάν αὐταῖς ἀνατροφὴν,—πολυτελεῖς, ἀγέρωχοι, ψυχραὶ, εὐγενεῖς τοὺς τρόπους, εὐμετάβολοι τὸν χαρακτῆρα, ἀνευ φαντασίας καὶ καλκισθησίας, ἐξόχως ἀγαπῶσαι τὰς διασκεδάσεις τοῦ κόσμου, ἀνατραφεῖσαι μετὰ μεγίστης φροντίδος καὶ ἐν τούτοις πάσχουσαι πραγματικὴν ἄγνοιαν. «Ἡ ἐπιράνεια, ἡ ἐπιφάνεια, μόνον ἡ ἐπιφάνεια!»

Ἡ κυρία Καρτεβράιτ ἦτο ἰσχυρότερα καὶ ὠχρότερα τοῦ συνήθους. Ἐξῆ ἀπομεμνημένη οὕτως

εἰπεῖν εἰς τὰ δωμάτια της, ἢ μᾶλλον εἰς τὰ τοῦ λόρδου Σαινζερμαϊν, διότι ἀμφότεροι εἶχον τηρήσει τὴν συνήθειαν νὰ ἔχωσι μίαν μόνον αἴθουσαν.

Ἀλλ' ἡ Λιλία! ἄ! πόσον ἦτο ἀξιολάτρευτος καὶ ὡραία ἡ Λιλία! Πῶς νὰ ζωγραφίσω τὸ θεῖον ἐκεῖνο δεκαεξαετῆς πλάσμα, μετὰ τὴν ἀγγελικὴν αὐτοῦ μορφήν, μετὰ τὴν ἀκτινοβολίαν αὐτοῦ νεότητος, ἀθωότητος καὶ εὐτυχίας, τοὺς μεγάλους ἐκείνους, ζωηροῦς καὶ τρυφεροῦς ὀφθαλμοῦς, τὰς θελκτικὰς ἐκείνας παρειάς, τὸ στόμα ἐκεῖνο τὸ δροσερὸν ὡς ἄνθος ἀποπνέον τὴν πρωϊνὴν δροσὸν, τὸ εὐκαμπτον καὶ γάριον ἐκεῖνο ἀνάστημα, καὶ τοὺς χρυσοφαίους ἐκείνους βοσρύχους πλουσιῶς καταπίπτοντας ἐπὶ τραχήλου καὶ ὤμων λευκοτέρων καὶ τοῦ ἐλεφαντύδοντος;

Ὁ λόρδος Σαινζερμαϊν ἀνεγίνωσκε κατὰ τὴν συνήθειαν αὐτοῦ, ὅταν εἰσῆλθον εἰς τὸν θάλαμον αὐτοῦ, καθήμενος ἐν τῷ βάθει τοῦ ἐτέρου τῶν ἀρχαίων γοθικῶν παραθύρων. Ὁ ἥλιος ἀκτινοβολῶν χρυσοῦν καὶ πορφυρὰν, διεισέδουε διὰ τῶν ὕλων καὶ τοῦ διαφανοῦς φυλλώματος ἀναρμιχόμενης ἀμπέλου, διαγραφούσης μωρὰ ἀραβουργῆ ἐπὶ τῶν λιθίνων γλυφῶν τῆς πλαγίας τοῦ πύργου ἀπόψεως. Ἐξω τοῦ θαλάμου ἡ Λιλία ἔψαλλεν ἐπὶ τοῦ κλειδοκουμβάλου αὐτῆς μίαν τῶν μαγευτικῶν ἐκείνων ἰταλικῶν ἢ γερμανικῶν μελωδιῶν, ὅποτε κατὰ πρῶτον ἐνόησα πᾶν αὐτῶν τὸ θέλητρον. Ἡ δὲ κυρία Καρτεβράιτ εἰργάζετο πλησίον τοῦ λόρδου Σαινζερμαϊν.

Ἐπιησίιστα τὸ παράθυρον ἀπαρατήρητος ὑπὸ τῆς Λιλίας, ἀπορροφηθείσης καθ' ὄλοκληρίαν ὑπὸ τοῦ ἄσματος. Ἐπὶ τῇ θεᾷ τοῦ νέου λόρδου κατεπλάγη ἀμέσως ἐκ τῆς μεγάλης αὐτοῦ ἀπὸ τῆς τελευταίας ἡμῶν συναντήσεως μεταβολῆς. Δὲν ἦτο πλέον ὁ ὠχρὸς καὶ φιλάσθενος ἐκεῖνος νεανίας, ἀλλ' ἀνὴρ ἀκαμάτος τὸ ἦθος, σταθεροῦς καὶ ἰσχυροῦς τὴν ἐκφορασίαν. Μ' ὑπεδέχθη μετὰ τῆς εἰλικρινεστάτης συμπαθείας, ἐγὼ δὲ τὸν συνεχάρην ἐπὶ τῇ ὑγείᾳ αὐτοῦ καταστάσει.

— Οὐδέποτε σὰς εἶδον, τῷ εἶπον, τοσοῦτον ἰντελιῶς ὑγιῆ.

— Σκέπτομαι, μ' ἀπεκρίθη, ὅτι εἶναι ἀδύνατον νὰ μὴ ἦνκαί τις ὑγιής, ὧν εὐτυχῆς, καὶ εἶμαι βέβαιος, ὅτι μετ' εὐχαριστήσεως θέλετε μάθει, ἀγαπητέ μου κύριε Οὐίλσον, σεῖς, ὁ ἀρχαιότερος τῶν φίλων μου, ὅτι εἶμαι εὐτυχῆς καθ' ὄλοκληρίαν. Οἱ πόνοι μου, αἱ ἐσωτερικαὶ ἀταξίαί φαίνονται καταπαύσασαι, ὅλοι δὲ οἱ πόθοι μου τελοῦνται. . . Νομίζω ἐμαυτὸν τὸν εὐτυχέστερον τῶν ἐπὶ γῆς ἀνθρώπων. Ἀλλ' ἐπιθυμῶ νὰ σὰς παρουσιάσω εἰς τὸν μαθητὴν μου. Ἀγαπητή μου Λιλία, ἰδοὺ ὁ κύριος Οὐίλσον, ἐξηκολούθησε, βαδίζων ὀλίγη πρὸς αὐτὴν βήματα.

Ἐξηγήθη ζωηρῶς καὶ ἐπροχώρησαν πρὸς ἐμὲ κρατούμενοι διὰ τῆς χείρς ἐκεῖνος, ἔχων ἀγέ-

ρωχον ἦθος μεθ' ἡδονῆς μειμιγμένον· ἐκείνη δὲ ἐρυθρίωσα ἐξ ὀλοκληρίου. Ἐξεπλάγη τοσοῦτον ἐκ τῆς καλλονῆς αὐτῆς, ὥστε ἐπὶ στιγμὴν ὁ θαυμασμὸς μὲ ἤμπόδισε νὰ λαλήσω.

— Κύριε Οὐίλσον, μοι εἶπε διὰ φωνῆς ὀξείας καὶ γλυκείας, πόσον χαίρω ὅτι σὰς ἐπαναβλέπω! Πιστεῶ ὅτι δὲν ἐλησημονήσατε τὴν μικρὰν Λιλίαν.

— Ἀδύνατον νὰ τὴν λησημονήσω! . . . καὶ ἐν τούτοις κηζήθητε τοιοῦτοτρόπως! . . Ἡ μικρὰ καὶ χαρίεσσα πανούργος—θὰ συγχωρήσητε τὴν ἀστείότητα—κατέστη τοσοῦτον χαρίεσσα νεανίας!

— Ὦ! κύριε Οὐίλσον, αἱ φιλοπρονήσεις εἶναι ἀπηγορευμέναι ἐδῶ. Ὁ καθηγητῆς μου παρ' οὐδενὸς παραδέχεται τὴν ἐλαφροτέραν δι' ἐμὲ κολακείαν. . . δὲν ἔχει οὕτω, Σαινζερμαϊν; Μὲ ὑβρίζει ὑποθέτων μετὰ ἀρκετὰ ματαίαν καὶ ἀρκετὰ ἀνόητον, ὥστε νὰ ἔχω ἀνάγκην τοιοῦτων ἐνθαρρύνσεων. Ἀλλ' ἐλπίζω ὅτι, μεθ' ἔλην τὴν ἀπαχέσειν, θέλετε μείναι μεροληπτῶν ὑπὲρ τῆς μικρᾶς φίλης σας. Σὰς βεβαίω, ὅτι ἐνδιαφέρομαι τὰ μέγιστα. Πῶς εὐρίσκατε τὸν λόρδον Σαινζερμαϊν;

— Θαυμάσιος ὕγιῆ.

— Ὦ! πόσον εἶμαι εὐτυχῆς ἀκούων σας νὰ τὸ λέγητε! δὲν ὑπερέχει πλέον τώρα. . . καὶ εἶμεθα τόσον εὐτυχεῖς!

Οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ λόρδου Σαινζερμαϊν ἦσαν προσηλωμένοι ἐπ' αὐτῆς λαλούσης, ἀποπνεόντες τὴν ἐκφορασίαν τῆς συγκινητικωτάτης τρυφερότητος. «Ἄ! Λιλία! ἐφαίνοντο λέγοντες, τίς δὲν ἠθελεν εἶναι εὐτυχῆς ἐπὶ τοσοῦτον γλυκείᾳ καὶ ἀγνῇ ἀφοσιώσει;»

Ἐμείνα ἐπὶ τινα χρόνον συνδιαλεγόμενος μετ' αὐτῶν. Ἡ Λιλία ἦτο ὅπως πάντοτε εὐθυμὸς καὶ φιλόγελως, ἄτακτος καὶ ζωηρὰ, μετὰ τὴν αὐτὴν ἐνουσιώδη καὶ γενναίαν καρδίαν. Εἶδον ὅτι ἦσαν οἱ καλλίτεροι φίλοι τοῦ κόσμου. Συμπεριεφέροντο πρὸς ἀλλήλους μετ' ἀφελοῦς οἰκειότητος, ἥτις ἀμέσως μὲ καθυσύγασεν. Εἶχον φωνηθῆ ἐπὶ τινα στιγμὴν ὅτι ἡ θαυμασία αὐτὴ κόρη εἶναι σὺντροπος ἐπικίνδυνος ὀλίγον διὰ τὸν νέον φίλον μου. Ἀμα ἔβλεπον αὐτοὺς ἑμοῦ, καὶ ἦσαν σχεδὸν ἀχώριστοι,—ἐθεώρησα αὐτοὺς πάντοτε, ἐκεῖνον μὲν, τὸν εὐπροσθήγορον καὶ περισκεμμένον διδάσκαλον, ταύτην δὲ, τὴν πλήρη ἀγαθῆς βουλῆσεως μαθητρίαν, ἀλλ' ἀκυβέρνητον ὀλίγον· ὡς ἀγρία ἔλαφος ἦτο νῦχταρστήμενη καὶ φιλοπαίγμων, βλέπουσα αὐτὸν ὅτι δὲν ὑπερέχει πλέον διέτρεχε τὰ ἄλση καὶ τὰ δάση, εὐτυχῆς ἐπὶ τῇ ζωῇ, ἄφροντις, ἀμέριμος. Τὰ πάντα ἐνεπιστεύετο εἰς αὐτὸν, ὅστις ἀφ' ἐτέρου ἠγόρηναι τρυφερῶς ἐπ' αὐτῆς.

Πάντες ἐν τῷ πύργῳ μετεχειρίζοντο αὐτὴν ἀμελιῶς καὶ ὑπεροπτικῶς, ἐγκρύπτοντες σιωπηλὸν τινα φθόνον, ἀν δὲν ἀπατώμαι. Ἡ μαρκη-

σία υπεκρίνετο ότι λυπεύεται αυτήν διὰ τὴν ἀμφίβολον θέσιν της ἐν τῇ οἰκογενεῖα· αἱ δὲ ἀδελφαὶ, θεωροῦσαι αὐτὴν κατωτέραν, ἔλεγον περὶ αὐτῆς λαλοῦσαι: «ἡ πτωχὴ αὕτη Λιλία!» Ἄλλ' ἡ Λιλία ἀπεκρίνετο εἰς τὰς προσβολὰς διὰ τῆς ἀδιαφορίας, εἰς τὰς περιφρονήσεις διὰ μικροῦ μορφασμοῦ ἀλαζονείας, ἀπεμακρύνετο ὅσο τὸ δυνατὸν τῆς συναναστροφῆς τῶν ἐξαδέλφων της, ἀφιερῶσα ὅλον αὐτῆς τὸν χρόνον καὶ φυλάττουσα τὴν εὐθυμίαν της, τὴν ζωηρότητα καὶ τὰς ἀθῶας θωπείας της διὰ τὴν κυρίαν Καρτθράϊτ καὶ τὸν κηδεμόνα αὐτῆς, ὡς τὸν ἀπεκάλει.

Πόσας ὥρας διήλθομεν ὁμοῦ ἐν τῷ μικρῷ αὐτῶν κήπῳ, — ἀληθεὶ παραδείσῳ σήμερον! Ἐκεῖνος μὲν, ἀσχολούμενος περὶ τὰ ἀφορῶντα τὰς κτήσεις του, ἐγνώριζε σαφῶς τὴν ἀξιοθρήνητον ἀναλγησίαν τοῦ πατρὸς του, κατενόει τὰς εἰς τοὺς γαιοκατόχους καὶ τοὺς χωρικοὺς αὐτοῦ προκυψούσας δυσχερείας, καὶ προσεπάθει ἀκαταπαύστως νὰ θεραπεύη καὶ νὰ ἐκπληροῖ ἐπαξίως τὰ καθήκοντα, τὰ ἐπιβαλλόμενα αὐτῷ ἐκ τῆς μεγάλης περιουσίας του· ἡ δὲ Λιλία πλησίον του, ὑπὸ ἀγροτικὴν τινα σκιάδα, ἀναγινώσκουσα, γράφουσα, σχεδιάζουσα, εἶτα αἴφνης παύουσα ἀπὸ πάσης ἐργασίας, ἀρχίζουσα νὰ τρέχη καὶ λαφυραγωγούσα ἐν μέσῳ τῶν ἀνθῶων. Διὰ μυρίων ἀταξιών ἐξήτης νὰ φαιδρῶν τὴν σοβαρότητα τοῦ φίλου της; ἦτο ἀληθὴς θρίαμβος δι' αὐτὴν, κατορθούσαν νὰ προκαλῆ τὸν γέλωτά του, ὅταν ἤθελε νὰ ἦναι σοβαρὸς καὶ τὸ μειδιάματά του, ὅταν προσεπάθει νὰ συνηρωπάσῃ. Ἡ γαλλικὴ ἔκφρασις «folâtre,» τὴν ὁποίαν ἤκουσα πολλάκις παρ' αὐτῶν, ἐφαίνετο ἐφευρεθεῖσα διὰ τὸ μαγευτικὸν τοῦτο πλάσμα. Πόσον δὲ ἐγνώριζε συγχρόνως νὰ ἦναι γλυκεῖα, σοβαρὰ καὶ ἐμβριθὴς μετὰ τῆς κυρίας Καρτθράϊτ! Μετὰ πόσης λεπτότητος ἀπέφυγε νὰ ταράξῃ διὰ λίαν θορυβώδους εὐθυμίας τὴν μελαγχολίαν τοῦ χαρρακτῆρός της!

Δὲν φρονῶ ὅτι συνήντησά ποτε ἄνθρωπον εὐτυχέστερον τοῦ λόρδου Σαινζερμαίν ἐν τῇ ἐποχῇ ταύτῃ τοῦ βίου του. Τὰ πάντα προέδιδον ἐν αὐτῷ τὴν εὐτυχίαν, ὑφ' ἧς ὑπερξεχειλιζεν ἡ καρδιά του· συνηθέστατα δὲ ἐν ταῖς συνδιαλέξεσιν ἡμῶν μοὶ ἐξωγράφιζε τὰ θέλγητρα ὑπάρξεως πλήρους ἐκλεκτῶν ἀπολαύσεων, ἵνα μεταχειρισθῶ τοὺς ἰδίους αὐτοῦ λόγους.

Φεῦ! ἡ εὐτυχία ἐκείνη μικρὸν ἐμελλενὰ διαρκέσῃ!

Εἶπον ἀνωτέρω, ὅτι ὁ λόρδος Λουδοβίκος εἶχε συνοδεύσει ἐν Βρανδῶνι τὰ λοιπὰ μέλη τῆς οἰκογενείας· ἐν τούτοις εἶχεν ἀφιχθῆ μετὰ ἕνα μῆνα. Χάριν τῆς ἐορτῆς λοιπὸν τῆς ἀφίξεώς του ἀπεφασίσθη νὰ δοθῇ χορὸς, τὸν ὁποῖον ἀπὸ πολλοῦ ἤδη χρόνου ἐπόθουν αἱ ἀδελφαὶ του, πάντες δὲ οἱ κατοικοῦντες εἰκοσι λεύγας μακρὰν τοῦ πύργου προσεκλήθησαν.

Ἦθελε παρουσιασθῆ εἰς τὸν χορὸν τοῦτον ἡ Λιλία; Αἱ δεσποινίδες ἀπεφάνθησαν ἀρνητικῶς, δίχως ἐπὶ στιγμὴν νὰ δισταῶσιν. Ἡ δὲ μαρκησία εἶπε ξηρῶς ὅτι ὅπωςδὴποτε ἡ Λιλία ἦτο πολὺ νέα, τὸ δὲ σπουδαιότερον, ἦτο ἄτοπον, σκληρὸν μάλιστα νὰ δοθῇ εἰς πτωχὸν πλάσμα, προωρισμένον εἰς ἀφανῆ ὑπαρξίν, ἢ τὰς πρὸς τέρψεις κόσμου εἰς ὃν δὲν ἐμελλε νὰ ζήσῃ. Αἱ νεάνιδες ἐκήρυξαν ἀπὸ συμφώνου ὅτι ἦτο ἀληθῶς ἀνόητον νὰ παρουσιασθῆ εἰς τὸν χορὸν ἡ Λιλία, ἥτις ἄλλως τε δὲν εἶχε τὴν ἀρμοζούσαν ἐνδυμασίαν. Ἐπρόκειτο νὰ γείνη ὑποδοχὴ ἐπίσημος, εἰς δὲ τὴν Λιλίαν δὲν ἦτο ἐπιτετραμμένον νὰ φέρῃ ἄλλην ἢ ἐκ λευκοῦ ὑφάσματος μόνον ἐνδυμασίαν.

Ἡ πτωχὴ Λιλία ἐσκέπτετο νὰ παρευρεθῆ εἰς τὸν χορὸν τοῦτον, ὅπως καὶ αἱ ὁμήλικες αὐτῆ ἐξαδέλφαι· ἡ δὲ κυρία Καρτθράϊτ, ἥτις μεθ' ὅλην τὴν ἐμβριθείαν της, συνηγόρει ἀείποτε ὑπὲρ τῶν ἀθῶων τέρψεων καὶ δὲν ἠδύνατο νὰ ὑποφέρῃ βλέπουσα πάσχουσαν τὴν δυστυχὴ αὐτῆς χαιδευμένην, ἐφαίνετο καθ' ὅλοκληρίαν τεταραγμένη.

Ἄγαπητή μου κυρία Καρτθράϊτ, τῆ εἶπεν ὁ λόρδος Σαινζερμαίν, τί συμβαίνει λοιπόν; Ἡ ἐμετέρα γα.ληνότης—ἦτο ὁ τίτλος, ὃν εὐφρεστεῖτο νὰ τῆ διδῇ—μοὶ φαίνεται τὴν προῖαν ταύτην ὅτι εὐρίσκεται εἰς ἐκτακτὸν ἀληθῶς πνευματικὴν κατάστασιν, δὲν εἶσθε ἡ ἴδια.

Δὲν ἀπατάσθε, μιλόρδε. Ἡ μικρὰ αὕτη Λιλία! . . . δὲν ἐρηντάσθησαν νὰ μὴ τῆ ἐπιτρέψωσι νὰ λάβῃ μέρος εἰς τὸν χορὸν;

— Καὶ διατί;

— Ὡ! δὲν στεροῦνται λόγων, ἀλλ' οὐδεὶς μὲ ἱκανοποιεῖ, ὀλιγώτερον δὲ τὸ προσφιλὲς παιδίον, τὸ ὁποῖον ἠλπίζε τόσῃν χαρὰν ἐκ τῆς ἐορτῆς ταύτης! Ἄφ' ὅτου ἐμαθὼν ὅτι ἡ δεσποινὴ Μαρία, νεωτέρα αὐτῆς κατὰ ἐν ἔτος, ἐμελλε νὰ λάβῃ μέρος εἰς τὸν χορὸν, δὲν ἠμφίβαλλον ὅτι τὸ αὐτὸ θέλει συμβῆ καὶ δι' αὐτὴν. Ἄλλ' ἀπεφασίσθη ἄλλως, ἡ δὲ πτωχὴ μικρὰ εἶναι τρεμερὰ δυσηρεστημένη. Τὸ γνωρίζετε, μιλόρδε, μεθ' ὅλα τὰ ἀξιόλογα μαθήματά σας, τὸ διακρίνον αὐτὴν δὲν εἶναι ἡ φιλοσοφία.

— Φεῦ! ἡ καρδιά τῆς ἀγαθῆς ταύτης Λιλίας πάλλει πολὺ ταχέια καὶ πολὺ ἰσχυρὰ, ὥστε νὰ ὑποβληθῇ εἰς τὴν διδασκαλίαν μου. Φρονῶ ὅτι εὐκόλως ἤθελε παρηγορηθῆ, μὴ λαμβάνουσα μέρος εἰς τὴν τέρψιν ταύτην· ἀλλ' εἶναι βαθέως εὐαίσθητος ἀπέναντι τῆς ὕβρεως. Τοῦτο δὲν θὰ γείνη.

— Τί ποιητέον; . . . Θέλετε νὰ ἐπεμβῆτε; πρέπει νὰ παρουσιασθῆ ἐπὶ τῆς σκηνῆς ὁ Ζεὺς ὅπως εἰσακουσθῆ ἡ ἰσχυρὰ φωνὴ του; Τὸ κατ' ἐμὲ, εἶπον ὅτι ἠδύναμην νὰ ἐπιτρέψω εἰς ἑμαυτὴν.

— Θέλω ἐπεμβῆ βεβαίως, ἂν ἦναι ἀνάγκη.

παρὰ ν' ἀφήσω τὴν προσφιλῆ μικρὰν νὰ θλιβῆται ἐκ τῆς πικρῆς ταύτης ἀπάτης. Μεταβαίνω νὰ λαλήσω ἀμέσως εἰς τὴν μαρκησίαν.

Ὁ λόρδος Σαινζερμαίν ἀνηγγέθη εἰς τὴν μητρὶάν του.

— Ἐρχομαι, κυρία, κατὰ τὸ σῆμα νὰ σὰς ὑποβάλλω μίαν αἴτησιν.

— Πᾶσα ὑμῶν αἴτησις παραχωρεῖται ἐκ τοῦ προτέρου, λόρδε Σαινζερμαίν.

— Ἄφορᾷ τὴν Λιλίαν.

— Ἄ! εἶσθε λίαν ἐπιεικῆς διὰ τὴν μικρὰν ταύτην κόρην. Ἀλλὰ περὶ τίνος πρόκειται σήμερον;

— Περὶ τοῦ χοροῦ, τὸν ὁποῖον μέλλετε νὰ δώσητε. Δὲν εἶναι λυπηρὸν νὰ τὴν στερήσητε τῆς ἐκ τοῦ χοροῦ εὐχαριστήσεως;

— Κατὰ τὴν γνώμην μου ἡ Λιλία δὲν ἠθέλεν εἶναι ἐκεῖ εἰς τὴν θέσιν της, εἶναι δὲ καιρὸς νὰ μάθῃ τὴν διαφορὰν, ἥτις ὑπάρχει μετὰ αὐτῆς καὶ τῶν θυγατέρων μου, — διαφορὰ, περὶ τῆς ὁποίας ἀπὸ μακροῦ ἤδη χρόνου οὐδεμία ἐγένετο φροντίς. Πιστεύω δὲ ὅτι ἡ περίστασις αὕτη εἶναι κατάλληλος πρὸς τοῦτο.

— Φεῦ! πτωχὴ μικρὰ Λιλία! τὴν ἠσθάνθη ἀρκετὰ πάντοτε! Δὲν δυνάμεθα, κυρία, ν' ἀρῆσωμεν εἰς τὸν ἄθλιον τοῦτον κόσμον τὴν φροντίδα νὰ διδάξῃ εἰς αὐτὴν τὴν κατάστασιν της ἐπι μᾶλλον ἐν τῷ μέλλοντι, χωρὶς ν' ἀναλάβωμεν ἐφ' ἡμῶν τὸ εἰδεχθὲς τοῦτο μάθημα;

— Δὲν φρονῶ τοιοῦτοτρόπως. Τοῦναντίον αὕτη νομίζω εἶναι ἡ καλλιτέρα ἀνατροφή, τὴν ὁποίαν δύναται τις νὰ δώσῃ εἰς τὰς νεάνιδας τῆς τάξεώς της. Πρέπει νὰ διδάσκωνται ἐνωρὶς νὰ στέκωνται εἰς τὴν θέσιν των καὶ νὰ μένωσι ταπειναί.

— Ἀλλὰ . . . ὅσον ἀφορᾷ τὸν χορὸν τοῦτον, κυρία, — συγχωρήσατε τὴν ἐπιμονήν μου . . . Ἡ Λιλία εἶναι ἀκόμη παιδίον. — Ἀπαλλάξατε αὐτὴν τῆς δυσχερείας νὰ μὴ λάβῃ εἰς αὐτὸν μέρος. Εἶναι πολὺ νέα ἀκόμη ὥστε νὰ τὴν ὑποφέρῃ.

— Ἀποδοκιμάζω ἀπολύτως τὴν παρουσίαν τῆς Λιλίας ἐν κύκλῳ τοσοῦτον ὀλίγον καταλλήλῳ δι' αὐτὴν.

— Λυποῦμαι ἀληθῶς ἐπὶ τῇ ἀντιστάσει μου εἰς γνώμην τοσοῦτον εὐκρινῶς ἐκπεφρασμένην· ἀλλὰ τὴν φορὰν ταύτην συγκατανεύσατε χάριν μου νὰ πράξῃτε ἐναντίον τῆς ἰδίας σας κρίσεως. Σὰς παρακαλῶ νὰ ἐπιτρέψῃτε εἰς τὴν Λιλίαν νὰ παρουσιασθῇ εἰς τὸν χορὸν τοῦτον.

— Πάντοτε, μιλόρδε, ἡ ἐπιθυμία σας εἶναι διαταγὴ δι' ἐμὲ. Ἄς γείνη λοιπὸν ὅπως θέλετε! Ἀπονίπτομαι τὰς χεῖρας τῶν συνεπειῶν παιδαγωγικῆς μεθόδου, τὴν ὁποίαν ποτὲ δὲν ἐπεδοκίμασα οὔτε θέλω ἐπιδοκιμάσει.

Μετὰ βίας ὁ λόρδος Σαινζερμαίν νύχαριστήθη διὰ τὴν δυσάρεστον ταύτην ἀδειαν.

— Εἶμαι ἀδύνατος καὶ εὐμάλακτος ὡς γέρον πάππος, μοὶ εἶπε. Δὲν εἶχον τὴν δύναμιν νὰ ὑποφέρω τὴν δυσχερείαν τῆς κόρης ταύτης· δὲν εἶχον τὸ θάρρος νὰ βλέπω τὸ ἀθῶον καὶ συμπαθὲς τοῦτο πλάσμα νὰ κλαίῃ.

Ἐπέδειξα εἰς αὐτὸν τὴν πιθανότητα τῶν κατ' αὐτῆς διαρκούντων τοῦ χοροῦ προσβολῶν, ἀφοῦ ἦτο τὸ ἀντικείμενον τοιαύτης κακῆς θελήσεως.

— Ἐσκέφθην τὸ αὐτὸ, μ' ἀπεκρίθη, καὶ ἐσκέφθην νὰ παρουσιασθῶ καὶ ἐγὼ ὁ ἴδιος εἰς τὴν ἐορτήν. Ἡ πράξις αὕτη θὰ εἶναι ἡ εἰσοδός μου εἰς τὸν κόσμον· ἐν τούτοις πρέπει νὰ συνειθίσω νὰ ὑπερνικῶ τὴν δειλίαν μου. Θὰ φροντίσω, ἐστὲ περὶ τούτου βεβαίως, νὰ ἐπαγρυπνήσω ὥστε κανεὶς νὰ μὴ συμπεριεσθῇ ἀνοικείως πρὸς τὴν νέαν κόρην μου. Ἄν ἦναι γλυκεῖα ὡς ἀρνίον, ἀλλὰ ἐξάπτεται ἐπίσης διὰ τὸ ἐλάχιστον, καὶ φοβοῦμαι ὅτι θὰ ἀνάψῃ εἰς τὴν πρώτην κατ' αὐτῆς προσβολήν.

— Ὡ! ἀγαπητὲ λόρδε Σαινζερμαίν, ἀνέκραξεν ἡ Λιλία, μαθάνουσα τὴν νίκην, ἀλλὰ πολὺ νέα καὶ πολὺ ἀπερίσκεπτος ὅπως κατανοήσῃ τὴν μεγάλην σπουδαιότητα τῆς ἐκ τῆς πρώτης ἀποποιήσεως προσβολῆς, πόσον εἶσθε θελκτικὸς καὶ ἐπιτήδεις ἄνθρωπος, διότι ἐκερδήσατε τοιοῦτοτρόπως τὴν ὑπόθεσίν μου! Τῆ ἀληθείᾳ . . . μάλιστα, ἀληθῶς, κύριε Οὐίλσον, πιστεύω ὅτι ἀκούω τοὺς μουσικοὺς νὰ παίζωσι καὶ τοὺς χοροὺς ν' ἀρχίζωσιν ἤθελα καταντήσει πράγματι τρελλὴ ἡνγκασμένη νὰ μένω εἰς τὸ δωμάτιόν μου. — Ἄ! πτωχὴ μου Λιλία, ἔλεγον ἐνίοτε, ὁποία λυπηρὰ τύχη σὲ περιμένει! Ἄλλ' ἀμέσως ἐνθυμούμαι ὅτι μοὶ μένει ὁ Σαινζερμαίν καὶ αἰσθάνομαι ἑμαυτὴν παρηγορηθεῖσαν. — Ὡ! πόσον εἶσθε ὁ ἀξιολατρευτότατος πάντων τῶν Σαινζερμαίν, τῶν ἀπὸ χιλίων ἐτῶν ὑπαρχάντων, ὡς λέγουσιν, εἰς τὸν παλαιὸν τοῦτον πύργον!

Ἐν τούτοις ἡ μαρκησία καὶ αἱ θυγατέρες της, δυσηρεστημέναι ἐπὶ τῇ ἡττῇ αὐτῶν, ἐκρίναν ἀνωφελεὲς νὰ δαπανήσωσι διὰ νέαν τῆς Λιλίας ἐνδυμασίαν: ἐσθῆς ἐκ λευκοῦ ὑφάσματος ἀπλουστάτη ἦτο καταλληλοτάτη δι' αὐτὴν! Ὅταν δὲ ἡ κυρία Καρτθράϊτ διεμαρτυρήθη παρὰ τῇ θαλαμηπόλῳ τῶν δεσποινίδων, ἔλαβεν ἀπόκρισιν, ὅτι τοιαῦτα ἦσαν αἱ διαταγαὶ τῆς λαίδης Βρανδῶνος, καὶ ὅτι ἡ δεσποινὴ Λιλία ἤθελε φέρει τὴν ἐξ ἀπλοῦ ὑφάσματος ἐσθῆτά της «διὰ νὰ μάθῃ νὰ γνωρίζῃ τὴν τάξιν της.»

— Διὰ νὰ διδάξωσιν εἰς αὐτὴν, ὅτι δὲν εἶναι ἐδῶ εἰς τὴν αὐτὴν μετὰ τὰς ἄλλας θέσιν! εἶπεν ἀγανακτοῦσα εἰς τὸν λόρδον Σαινζερμαίν ἡ κυρία Καρτθράϊτ.

— Ἀδιάφορον, ἀγαπητή μου κυρία Καρτθράϊτ. Γνωρίζω ἐν ἀντιφάρμακον. Θέλομεν κανονίσει τὰ κατὰ τὴν ἐσθῆτα αὐτῆς οὕτως ὥστε νὰ φαίνεται μᾶλλον δειγμα καλαισθησίας ἢ ἀπεινότητος. Δὲν θέλετε ἀρνηθῆ βεβαίως, ὅτι

ἀρκοῦσιν ὀλίγα ῥόδα εἰς τοὺς βοστρύχους τῆς προσφιλοῦς ταύτης μικρᾶς, ὅπως καταστῆ θελκτικῆ. Τί θέλετε περισσότερον;

Ἡ πολυπόθητος ἐκείνη ἐσπέρα ἐπέστη ἐπὶ τέλους. Ἡ Λιλία μετέβη παρὰ τῷ λόρδῳ Σαινζερμαίν, ὅπως συναντήσῃ τὴν κυρίαν Καρτθράϊτ, ἣτις τῇ ὑπεσχέθη νὰ τὴν συνοδεύσῃ εἰς τὴν αἰθουσαν τοῦ χοροῦ. Ἡμῶν παρών. Εἰσῆλθεν ἐρυθροῦσα, μειδιῶσα, συγκεχυμένη ἐξ ὀλοκλήρου, μὲ ζωηρὸν τὸ χρῶμα, μὲ ὀφθαλμοὺς ὑπὲρ τὸ σὺνηθες ἀκτινοβολοῦντας. Οἱ βόστρυχοι αὐτῆς ἐφαίνοντο σκοτεινότεροι, κυματοδέστεροι, μεταξωδέστεροι, ῥόδα δὲ τινὰ σκοτεινοῦ ἐρυθροῦ χρώματος ἀνεβίβαζον ἔτι μᾶλλον τὴν λάμψιν τῶν χρυσῶν αὐτῶν ἀντανακλάσεων. Ἡ λευκὴ αὐτῆς ἐσθῆς κεκοσμημένη διὰ ταινιαῶν ὁμοιοχρώμων, ἐπεδείκνυε τοὺς ἐξόχους τοῦ ἀναστήματος αὐτῆς τύπους, οἱ δὲ μικροὶ αὐτῆς πόδες, ὑποδεδημένοι λευκὰ ἐκ λειοσήρου ὑποδήματα, μόνις προσήγγιζον τὴν γῆν. Ἡδὴ ἐπλησίαζε πρὸς ἡμᾶς μὲ τὴν ἐλαφρότητα σιλιφίδος, ὑπομειδιῶσα ἐπὶ τῇ ἰδίᾳ αὐτῆς καταστάσει.

— Τώρα ὅταν ἡ στιγμή ἐφθασεν, ἰδοὺ ἐγὼ ἐκπατριθεῖσα καθ' ὀλοκλήριον! Ἡ κατάστασις αὕτη δὲν μὲ τέρπει πλέον. Αἰσθάνομαι δειλίαν καὶ τρόμον! . . . Ἀλλὰ . . . θὰ ἦναι πράγματι τόσον πολὺς κόσμος ἐκεῖ, ὥστε δὲν θὰ προσέξωσιν εἰς ἐμέ.—Κύριε Οὐίλσον, ἐπεσεκέρθητε ἤδη τὴν αἰθουσαν τοῦ χοροῦ; δὲν εἶναι ὠραία; Κατέβην πρὸ ὀλίγου κρυφίως διὰ νὰ ρίψω ἐν βλέμμα εἰς αὐτήν.

Ἐπειτα, προχωροῦσα εὐθύμως καὶ προσκλίνουσα πρὸ τῆς κυρίας Καρτθράϊτ:

— Θὰ ἦμικι ὠραία; ἐξηκολούθησε. Μὲ εὐρίσχετε ὠραίαν, λόρδε Σαινζερμαίν;

Ὁ Σαινζερμαίν κατεβίβρωσκεν αὐτὴν διὰ τῶν ὀμμάτων. Ποτὲ δὲ τὸν εἶδον τοιοῦτοτρόπως. Ἐκ περιτροπῆς ὠχρία καὶ ἠρυθρία.

— Εἰσθε θελκτικὴ ἀληθῶς, ἀγαπητῆ, εἶπεν ἡ κυρία Καρτθράϊτ μετὰ τόνου ἀφοσιώσεως.

— Μὲ εὐρίσχετε ὠραίαν, Σαινζερμαίν; ἐπανέλαβεν ἡ Λιλία· διατί δὲν λέγετε τίποτε;

Καὶ προσέθηκεν ὀλίγον ἀνήσυχος:

— Εἶμαι βεβαία, ὅτι ὑπάρχει τι, τὸ ὅποιον δὲν ἀρμύζει εἰς τὴν ἐνδυμασίαν μου.

— Ἄν σὰς εὐρίσκω ὠραίαν, εἶπεν ἐξεγειρόμενος. . . πολὺ ὠραίαν! . . .

— Τί ἔχετε λοιπὸν; τί ἔχετε; πῶς μὲ παρατηρεῖτε!

— ὦ! συγγνώμην, Λιλία, ἀπεκρίθη, ὥσει ἀπὸ ὄνειρου ἐξεγειρόμενος· μάλιστα, ἔχετε δικαίον, λείπει τι ἀπὸ τὴν ἐνδυμασίαν σας διὰ τὸν μεγαλοπρεπῆ τοῦτον χορὸν, διὰ τὴν μοναδικὴν ταύτην περίστασιν.

— ὦ! βεβαίως. Πολλὰ πράγματα μοὶ λείπουν, ἀπεκρίθη γελῶσα. . . ἐν ἀδαμάντινον περιδέριον, ἐπὶ παραδείγματι.

— Ὅμοιον μὲ τοῦτο; εἶπεν ἀνοίγων ἐν κιβώτιον ἐξ ἀδαμάντων, τὸ ὅποιον ἐκράτει εἰς τὴν χεῖρα, καὶ ἐκβάλλον ἐξ αὐτοῦ ἄλυσιν ἀδαμάντων, εἰς ἣν ἦτο προσηρητημένον μικρὸν μεταλλιον περιεκοσμημένον ἐκ πολυτίμων λίθων μαγίστης ἀξίας. Θέλετε βάλει ἐν αὐτῷ, Λιλία, βοστρύχους τῆς ἀγαπητῆς μας κυρίας Καρτθράϊτ, καὶ θέλει σὰς ἐνθυμίζει ἐκεῖνον, ὅστις ζῆ μόνον διὰ νὰ σὰς βλέπῃ εὐτυχῆ.

— ὦ! Σαινζερμαίν! . . . εἶναι δι' ἐμέ τοῦτο; . . . Μοὶ τὸ δίδετε! . . . Δὲν εἶμαι ἀξία σὺ τοῦ. Πῶς; ὑπῆρξατε ἀρκετὰ καλῶς, —καὶ ὕψωσεν ἐπ' αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμούς· τις θαυμάσιος ἐκ συγκινήσεως, —μεθ' ὅλην τὴν σοφίαν σας, τὴν φιλοσοφίαν σας καὶ τὴν ἀδικροίαν διὰ τὴν ἐπίδειξιν καὶ τὴν μεγαλοπρέπειαν, ὥστε νὰ κερθῆτε διὰ τὴν ἐνδυμασίαν μου, διὰ τὴν εἰσοδὸν μου εἰς τὸν κόσμον καὶ διὰ τὰς ματαιότητας τῆς πτωχῆς καρδίας μου!

Ἐλαβε τοὺς ἀδαμάντας, τοὺς ὁποίους τῇ ἐδίδο, καὶ τοὺς ἐνηγκαλίσθη. Δάκρυ σιλιπνὸν ὡς αὐτὸς ἔπειεν ἐπὶ τῆς χειρὸς του.

— Δὲν εἶναι οἱ ἀδαμάντες, ὦ! ὄχι, ὄχι. . . . Εἶναι ἡ ἀγαθότης σας, ἡ ἀφοσιώσις σας. . . ἡ λεπτότης σας. . . Ἐννοῶ τὰ πάντα! . . . Ἀλλὰ τῇ ἀληθείᾳ ὁ στολισμὸς οὗτος εἶναι πολὺ ὠραῖος δι' ἐμέ.

— Ὅχι, ἀγαπητῆ μου Λιλία, τίποτε δὲν εἶναι πολὺ ὠραῖον διὰ σὰς. Εἶναι τὸ πρῶτον, τὸ μόνον ὄφρον, τὸ ὅποιον σὰς ἔκαμα. Κρατήσατέ το εἰς ἀνάμνησίν μου.

— Δὲν ἔχετε βοστρύχους σας ἐν τῷ μεταλλίῳ τούτῳ;

— Ὅχι, ἀγαπητῆ μου.

— Ἄφετέ με νὰ βάλω. Ἄς ἔχω τοῦλάχιστον συνηνωμένους ἐδῶ τοὺς βοστρύχους τῶν μόνων δύο φίλων μου!

Καὶ μετὰ ζωηρότητος ἀπῆλθε νὰ λάβῃ ζεῦγος ψαλίδων, δὲ κυρία Καρτθράϊτ ἔκοψεν ἕνα φλόκον ἐκ τῶν θαυμασιῶν μαύρων βοστρύχων τοῦ λόρδου Σαινζερμαίν, ἔθεσεν αὐτὸν ἐν τῷ μεταλλίῳ μεθ' ἐνὸς ἰδικοῦ της καὶ περιέβαλε διὰ τοῦ περιδεραίου τὸν τράχηλον τῆς Λιλίας.

Ἄπαντες συνεκινήθημεν ἐκ τῆς σικνῆς ταύτης. Ἄλλ' ἅμα ἡ Λιλία ἤρχισε νὰ συνέρχεται, ἀναλαμβάνουσα τὴν σὺνηθες αὐτῇ εὐθυμον ὕφον, ὁ λόρδος Σαινζερμαίν εἶπεν, ὅτι ἦτο καιρὸς νὰ καταβῶμεν εἰς τὴν αἰθουσαν. Μοὶ προσήνεγκε τὸν βραχίονα, ἡ δὲ Λιλία ἐστηρίχθη ἐπὶ τοῦ τῆς κυρίας Καρτθράϊτ.

Ἐπειτα συνέχισεν.

K. MARSH.

Ἡ μελέτη, λέγει μέγας τις συγγραφεὺς, ὑπῆρξε τὸ κύριόν μου ἱατρικὸν καθ' ὅλας τὰς συμφορὰς τοῦ βίου μου. Μιᾶς ὥρας προσεκτικῆ ἀνάγνωσις ἤμβλυσε τὴν αἰχμὴν καὶ τῆς ἐξυτάτης θλίψεως, ὑφ' ἧς κατεθλιβόμην, καὶ διήγειρεν ἐν ἐμοὶ μειδιάμα ἐν καιρῷ ἀπαυχιῶν.

αἰτινας ἐγκαρδίως κατ' ἀρχὰς μὲ ἐπλήγωσαν.

ΠΩΣ ΚΕΡΑΙΝΟΝΤΑΙ ΕΚΑΤΟΜΜΥΡΙΑ

Εἰς προσβύτης καὶ εἰς νεανίας συνδιελέγοντο ἐσπέραν τινὰ παρὰ τὴν ἐστίαν.

— Πῶς ἔμπορεῖ νὰ γίνῃ τις ἑκατομμυριοῦχος; ἠρώτησεν αἰφνης ὁ νεανίας.

— Διὰ μυρίων μέσων.

— Καί, ἀλλὰ ποῖον νομίζετε τὸ ἀσφαλέςτατον;

— Δὲν ἔχει ἀσφαλέςτατον. Τὰ πάντα συντελοῦσιν ἢ ἐργασία, ἢ τύχη, ἢ μηχανορραφία, τὸ χαρτοπαίγιον. Συντελεστικὸν μέσον ἀποβάνει ἐνίοτε καὶ ἡ ἀγαθοεργία.

Ἀκούσας τοὺς τελευταίους τοῦ γέροντος λόγους, ὁ νεανίας ἐμειδίασε, προφανῶς δυσπισίαν οὕτως ἐκδηλῶν.

— Καί, ὑπέλαβεν ὁ ἕτερος, ἔμπορεῖ νὰ γίνῃ τις πλούσιος ποιῶν τὸ ἀγαθὸν ἄνευ πλαγίου σκοποῦ, ἄνευ θορύβου, καὶ εἰς σκύλλον ἔτι.

Ὁ νέος ἐμειδίασε καὶ αὐθις, εἰρωνικώτερον ὅμως καὶ πῶς μυκτηριστικῶς.

— Λέγω καὶ εἰς σκύλλον ἀκόμη, καὶ ἐπιμένω εἰς τὸν λόγον μου.

Καὶ προσέθηκε:

— Θέλετε νὰ βεβαιώσω τὰ λεγόμενά μου καὶ δι' ἐνὸς συμβεβηκότος; Ἐπικαλοῦμαι τὴν προσοχὴν σας ἐπὶ δέκα μόνον λεπτά.

— Λέγετε λοιπὸν, σὰς ἀκούω, ὑπέλαβεν ὁ δὺςπιστος.

— Λοιπὸν ἀκούσατε, καὶ ἐκ προοιμίων νὰ ἤσθε πεπεισμένοι περὶ τοῦ ἀληθοῦς τοῦ συμβεβηκότος, τὸ ὅποιον τὸ κάτω-κάτω εἶναι ἀπλούστατον καὶ οὐδὲν ἐκτακτὸν παρουσιάζει.

Πρὸ εἰκοσιπέντε περίπου ἐτῶν ὁ Παῦλος Σερναὶ ἀνηγορεύθη διδάκτωρ τῆς ἱατρικῆς. Τὴν μικρὰν αὐτοῦ παρουσίαν κατηνάλωσεν εἰς τὰς σπουδὰς του, καὶ ὅτε ἔλαβε τὸ πτυχίον ἦτο πτωχότατος, μόνον ἐσθδὸν πρὸς συντήρησίν του ἔχων τὰ εἰκοσιεξ ἔτη τῆς ἡλικίας του καὶ τὰς ὀλίγας του γνώσεις.

Πρακτικὸς τις ἱατρὸς φίλος του τὸν συνεβούλευσε νὰ μεταβῆ καὶ ἐξασκήσῃ τὸ ἐπάγγελμα του εἰς ἐπαρχίαν. Ἄλλ' ὁ Παῦλος Σερναὶ μετὰ μεγάλης δυσκαρσεκείας ἤκουσε τὴν συμβουλήν ἢ γάπα τοῦς Ἡαρισίους, τὸν θόρυβον, τὰ θεάτρα, τὰς τέχνας καὶ πάντα ἐν γένει τὰ συνιστῶντα τὴν λαμπρότητα τοῦ παρισινοῦ βίου.

— Δὲν σοῦ ἀρέσει βλέπω ἢ συμβουλή, ὅπου σοὶ ἔδωσα, ὑπέλαβεν ὁ γηραιὸς ἱατρὸς. Ἀλλὰ τὸ περιέμενα ὅλοι οἱ νέοι εἶναι οἱ ἴδιοι. Οἱ Παρισίοι προσελκύουσι καὶ συγκρατοῦσιν αὐτοὺς δι' ἀφανῶν γοήτρων. Μείνε λοιπὸν, ἀλλ' ἐτοιμάσου νὰ ὑποφέρῃς ἐπὶ εἰκοσι τοῦλάχιστον ἔτη, μέχρις οὐ κατορθώσῃς νὰ εὕρῃς στάδιον.

— Τί λέγετε; εἰκοσι ἔτη!

— Καὶ δὲν ἀφαιρῶ τίποτε, ἀγαπητὸν τέκνον. Εἰς τὴν μεγάλην καὶ ὠραίαν ταύτην χώραν, οἱ διάσημοι ἱατροὶ συναθροίζουσι χρυσὸν μὲ πτυάκια, τὸ παραδέχομαι ἄλλ' ἐκτὸς δύο ἢ τριῶν ἐξαίρεσεων, πόσοι μὲ κενὰς ἐλπίδας μόνον ἀναγκάζονται νὰ συντηρῶνται. Πόσοι εἰς προθεσθεκυῖαν μόνον ἡλικίαν κατορθοῦσι ν' ἀποκτήσωσι φήμην τινά. Ἀμφιβάλλετε; δὲν με πιστεύετε; Ἐὰν εἰξεύρατε, ὅτι μόνον εἰς τὸν νομὸν τοῦ Σηκουάνα δεκαεξήκιοι τῶν συναδέλφων μας εἶναι μάρτυρες, πρὸς οὓς οὐδὲ νὰ παραβληθῶσι δύναται οἱ ἐπὶ Νέρωνες καὶ Διοκλητιανοὺ ἀθλήσαντες! Ἀλλὰ βλέπω ὅτι οὐδὲν θὰ ἰσχύσῃ νὰ μεταβάλῃ τὴν γνώμην σας. Δοκιμάσατε λοιπὸν, ἀφ' οὗ ἐγὼ δὲν θὰ κατορθώσω νὰ σας μεταπέσω.

Πράγματι ὁ Παῦλος Σερναὶ, μὴ πεισθεὶς εἰς τοὺς συνετωτάτους λόγους τοῦ γέροντος, ἀπεφάσισε νὰ ἐγκαταστῆ ἐν Παρισίοις. Ἐν διαστήματι ἐξ ὅλων μηνῶν ἐπεσεκέρθη τρεῖς μόνον πελάτας, δύο πτωχοὺς καὶ ἕνα νεανίσκον τοῦ συγμοῦ. Καὶ οἱ μὲν δύο πρῶτοι δὲν εἶχαν νὰ τὸν πληρώσωσιν, ὁ δὲ τελευταῖος ἀπέτισε τὰς ἐπισκέψεις του δι' εὐχαριστηρίων λόγων καὶ ὀλίγων σιγῶν. Κατὰ τὸ τέλος τοῦ ἔτους κατενόησεν ὅτι ἀδύνατον τῷ ἦτο νὰ ἐξακολουθήσῃ τοιοῦτον ἀγῶνα.

Ἐπειδὴ ὅμως δὲν ἐπεθύμει καὶ νύναχωρήσῃ τῶν Παρισίων, ἐπενόησε μέσον λίαν εὐφύες. Ὑποστάς ἐξετάσεις, ἔλαβε πτυχίον φαρμακοποιῦ.

Ἡ ἐπιτυχία ἐβράδυνε νὰ στέψῃ τὸ νέον αὐτοῦ ἐπάγγελμα διὰ τῆς ἐπιμονῆς ὅμως καὶ τῆς ὑπομονῆς ὁ Παῦλος Σερναὶ κατάρθωσε νὰ σχηματίσῃ μικρὰν πελατείαν, καὶ ἐκέρδαιεν αὐτῶ τὰ πρὸς τὸ ζῆν.

Ἐσπέραν τινὰ, ἐπιστρέφον οἰκαδὲ, ἀπήνησεν πρὸ τῆς θύρας αὐτοῦ κάποιον ἢ κάτι, ἔπερ ἐφαίνετο ζητοῦν νὰ παρακολούσῃ τὴν εἰσοδὸν του. Ἐξετάσας προσεκτικώτερον, εἶδε κυνάριον ἐπὶ τοῦ κατωφλίου τοῦ φαρμακείου του κατακείμενον καὶ ἠρηνώδεις ἐκπέμπον ὕλακας.

Κατ' ἀρχὰς ἠθέλησε ν' ἀποδιώξῃ τὸ ζῶον, ἀλλὰ τοῦτο ἀποπειραθὲν νάνεγερθῆ κατέπεσε σπαρακτικὰς βάλλον κραυγὰς. Συγκινηθεὶς ἐκ τῶν κραυγῶν τοῦ ταλαιπώρου ζῴου, ὁ νέος ἱατρὸς ἔκυψεν ὅπως ἀνακαλύψῃ τὸ αἴτιον, καὶ εἶδεν ὅτι εἶχε τεθλασμένον τὸν ἕνα τῶν ποδῶν.

Ὁ Παῦλος Σερναὶ δὲν ἠθέλησε νὰ φύσῃ ἀβοήθητον τὸ πτωχὸν κυνάριον, οὐ ἢ ἱκευτικῆ φυσιογνωμίας ἐκίνησε τὸ ἐνδιαφέρον αὐτοῦ. Τὸ εἰσῆγαγε λοιπὸν εἰς τὴν οἰκίαν του, καὶ περιποίηθη καὶ ἐπέδωσε τὴν πληγὴν του ἐνὶ λόγῳ ἐκράτησεν αὐτὸ πλησίον του ἀπόφασιν ἔχων νὰ το διώξῃ μόνον ὅταν ἐντελῶς θεραπευθῇ.

Μετὰ τρίμηνον θεραπείαν τὸ ζῶον ἐβάδιζεν ἐξείρετα καὶ οὐδένα ἠσθάνετο πόνον. Τοῦτο ἰδὼν ὁ φαρμακοποιὸς, ὅστις δὲν εἶχε διαθέσιν νὰ

δαπανᾶ πρὸς συντήρησιν κυνός, ἤνοιξε τὴν θύραν καὶ θωπεύων αὐτὸν ἐν εἵδει ἀποχαιρετισμοῦ, τῷ ἔδειξε τὴν θύραν, λέγων·

— Τώρα πλέον, ποῦ ἰατροῦθης, παιδί μου, ἐμπορεῖς νὰ πᾶς ἀπὸ ἐκεῖ ποῦ ἦλθες.

Ἐπεισόδιόν τι τῆς Ὀδυσσεΐας διδάσκει ἡμᾶς πόσον ἀγαθὴν καρδίαν ἔχει τὸ γένος τῶν κυνῶν. Τὸ θεραπευθὲν κυνάριον ἔρριψεν ἐπὶ τοῦ Παύλου Σερναὶ βλέμμα ἐμφράζον τρόπον τινὰ εὐγνωμοσύνην καὶ ἀπεμακρύνθη, σείον τὴν οὐρανὸν του.

Ὁ Παῦλος Σερναὶ δὲν τὸ ἐπανείδε.

Μετὰ ἓνα καὶ πλέον μῆνα, ἐσπέραν τινὰ ὁ φαρμακοποιὸς ἤκουσεν ὅτι ἐξυέ τις ἐξώθεν μετὰ ζωηρότητος τὴν θύραν του.

Ἐπειὶ τὸ οὗς καὶ ἤκουσε παρατεταμένην ὑλακὴν, ὡσεὶ ὁ τετράπους ἐπισκέπτῃς παρεκάλει νὰ τῷ ἀνοίξῃσι.

Περίργος νὰ ἴδῃ τίς ἦτο ὁ πελάτης ἐκεῖνος, ὁ Παῦλος Σερναὶ ἐσπευσε νὰνοίξῃ τὴν θύραν.

Πάραυτα τὸ κυνάριον εἰσῆλθεν, ἀκατάσχετον χαρὰν ἐκδηλοῦν. Ἀλλὰ δὲν ἦτο μόνον πλησίον ἤρχετο χωλαίνων κύων θηρευτικῆς, τοῦ ὁποίου εἰς τῶν ποδῶν πληγωμένος ἐκρέματο θλιβερώτατα.

Τὸ κυνάριον μετέβαινεν ἀπὸ τοῦ χωλοῦ κυνός πλησίον τοῦ φαρμακοποιοῦ, καὶ ἀπὸ τούτου πάλιν πλησίον τοῦ κυνός, ὡσεὶ θέλον νὰ τὸν παρυσιάσῃ καὶ νὰ ἐξαίτησται διὰ τὸν κύνα τὴν αὐτὴν συνδρομὴν ἢ καὶ τὸ ἴδιον ἔλαβεν εἰς ὁμοίαν περίστασιν.

Τῷ ὄντι τὸ νοῆμον κυνάριον θὰ συνήντησε καθ' ὁδὸν τὸν πληγωμένον θηρευτικὸν κύνα, καὶ εὐσπλαγχνισθὲν, μετέβη νὰ παρακαλέσῃ ὑπὲρ αὐτοῦ τὸν Παῦλον Σερναὶ, οὗ τὰς εὐεργεσίας δὲν εἶχε λησμονήσει.

Ἐπίκειον εἰς τὴν σύστασιν τοῦ κυναρίου ἐδέχθη φιλανθρώπως τὸν ἀσθενῆ, ὃν μετὰ παρέλευσιν ὀλίγου χρόνου ἐθεράπευσεν ἐπίσης ἐντελῶς.

— Ἀλλὰ ποῦ εἶναι τὰ ἑκατομμύρια! Δὲν βλέπω ὁποῖαν σχέσιν ἔχουσι πρὸς ταῦτα! ἀνεφώνησεν ἀνυπομόνως ὁ νεανίας.

— Ὀλίγην ὑπομονὴν ἀκόμη, νέε μου φίλε! θὰ ἔλθωμεν καὶ εἰς αὐτά.

— Ἐχει λοιπὸν συνέχειαν ἡ ἱστορία;

— Ἀναμφιβόλως. Ἡμέρας τινὰς μετὰ τὴν νέαν ταύτην θεραπείαν, ἐν ᾧ ὁ φαρμακοποιὸς εὐρίσκειτο εἰς τὸ χημικόν του ἐργαστήριον, τῷ ἀνήγγειλαν ὅτι κυρία τις ἐξήτει νὰ τῷ ὁμιλήσῃ. Ἦτο δὲ αὕτη γραῖα τις κυρία ὑψηλῆς περιωπῆς· πρὸ τῆς θύρας ἐστάθμευαν ἡ ἀμαξία τῆς, ἢ ὁ ἠνίοχος καὶ ὁ συνοδῶν θεράπων ἔφερον μεγάλην στολήν.

Ἄνευ προοιμίων ἡ κυρία ἐξέθηκε τὸ σπουδαῖον ἀντικείμενον τὸ προκαλέσασιν τὴν ἐπίσκεψίν τῆς.

— Κύριε, ἔρχομαι νὰ σας εὐχαριστήσω διὰ τὴν μεγάλην χάριν, ἣν μοι ἐκάμετε.

— Ποῖαν χάριν ἐννοεῖτε, κυρία μου; ἠρώτησεν ἐκπληκτος ὁ φαρμακοποιός.

— Τὸν κυνηγετικὸν κύνα, ὁ ὁποῖος πληγωθεὶς εἰς τὸν πόδα ἔσχε τὴν εὐφροσύνην νὰ παρουσιασθῇ εἰς ὑμᾶς καὶ τὸν ὁποῖον ἐντελῶς ἐθεράπευσάτε. Ὁ κύων ἐκεῖνος εἶναι ἰδικός μου. Τώρα μάλιστα εὐρίσκειται ἐν τῇ ἀμαξίᾳ μου, καὶ εἶμαι βεβαία ὅτι θὰ λογισθῇ εὐτυχὴς ἀν ἐνώσῃ τὰς εὐχαριστίας του μετὰ τῶν ἰδικῶν μου.

Ἡ κόμησσα προσέθηκεν ὅτι τὸ πρᾶγμα ἀνεκαλύφθη ὑπὸ τινος τῶν θεραπόντων τῆς, ὅστις εἶχε μακρόθεν παρακολουθήσει ἀμφοτέρους τοὺς κύνας. Εἶπε προσέτι ὅτι καὶ αὕτη προέβη εἰς ἀναζήτησιν πληροφοριῶν περὶ τοῦ ἱατροῦ, ὑπὲρ οὗ μέγα ἠσθάνθη ἐνδιαφέρον.

— Καὶ ἔμαθον, ἐξηκολούθησεν, ὅτι παρὰ τὴν ὁμολογουμένην ἀξίαν σας καὶ τὰς προσπάθειάς, ἃς καταβάλλετε, ἀπαντᾶτε δυσκολίας πρὸς αὐξήσιν τῆς περιουσίας σας. Ἐρχομαι λοιπὸν νὰ σας προτείνω ἐν μέσον, ἐντιμότερον ἐννοεῖται, δι' οὗ νὰ κατορθώσητε νὰ πλουτήσητε ταχέως.

— Νὰ πλουτήσω! Τί ἐννοεῖτε, κυρία κόμησσα;

— Τὸ μέσον εἶναι ἀπλούστατον. Ἐν Παρισίαις εὐάριθμα λίαν εἶναι τὰ θεραπευτήρια τῶν ζώων. Ὑμεῖς δὲ, κύριε, ἀπεδείξατε ὅτι εἰσθε ἰκανώτατος περὶ τὴν κτηνιατρικὴν. Διατί νὰ μὴ καταστήτε ὁ Δυπουτρέν' τῶν φίλων τοῦ ἀνθρώπου; Ἐν συντόμῳ, ἐπιτρέψατέ μοι νὰ θέσω εἰς τὴν διάθεσίν σας τὸ ἀναγκαῖον ποσὸν πρὸς ἱδρυσιν εἰδικῶν θεραπευτηρίων. Τοιμῶ νὰ εἶπω ὅτι ἐντὸς πέντε ἐτῶν θὰ ἔχητε ἄριστα ἀποτελέσματα.

— Ἡ ἐξαίρετος ἐκεῖνη γυνὴ δὲν ἠπατήθη, ἐξηκολούθησε λέγων ὁ πρεσβύτερος. Ἡ πρότασις αὐτῆς ἐγένετο πάραυτα δεκτὴ, καὶ ὁ Παῦλος Σερναὶ ἱδρυσεν θεραπευτήριον κυνῶν, γαλῶν, πιθήκων, σκυῶν, σιαμικῶν χοιριδίων, ψιττακῶν, καναρίων καὶ ἄλλων πτηνῶν. Δὲν παρήλθον δεκαπέντε ἔτη καὶ ἐκτῆσατο μεγάλην φήμην, ἐκέρδησε δὲ περιουσίαν ἀποφέρουσαν αὐτῷ πεντηκοντακισχιλίων φράγκων εἰσόδημα, ὅπερ ἀπολαύει ἐντιμότερα ἐν Παρισίαις, ἔνθα εἶναι γνωστότατος.

— Ἐν ἑκατομμύριον κερδήθην ἐκ τῆς θεραπείας ζώων! ἀνεφώνησεν ὁ νεανίας. Δὲν εἶναι παραμύθι! Πράγματι συνέβη αὐτό;

— Μὲ ἐρωτᾶς ἀν συνέβη πράγματι! Λοιπὸν, παιδί μου, εἶμαι εἰς θέσιν νὰ σοὶ τὸ διαβεβαιώσω θετικώτατα, διότι ἐγὼ αὐτὸς εἶμαι ὁ Παῦλος Σερναὶ. Ἐλαβον τὸ ψευδώνυμον τοῦτο χάριν τῆς οἰκονομίας τῆς διηγήσεως.

[Philibert Audebrand.] K*

Κατ' ἐπισημούς ἐκθέσεις, ἐν Ἀλγερίᾳ ἔχουσι φυτευθῆ δύο ἑκατομμύρια εὐκαλύπτων, ἀδιαλείψ. 1. Διάσημος Γάλλος χειρουργός.

πρὸς δ' ἐξακολουθοῦν νὰ φυτεύωσι τοιαῦτα δένδρα, ἅτινα ἀπεδείχθη ὅτι καθιστῶσι τὸ κλίμα ὑγιεινόν.

ΩΡΟΛΟΓΟΠΟΙΙΑ

Τὸ πρῶτιστον ὠρολόγιον, ὅπερ μετεχειρίσθη ὁ ἄνθρωπος, ὑπῆρξεν ὁ οὐρανὸς καὶ τὰ λαμπρὰ ἄστρα τούτου, ἐπὶ κεφαλῆς τῶν ὁποίων ὁ ἥλιος. Ἡ ὑψώσις καὶ ἡ κατάβασις αὐτοῦ ἐμετράτο ἀπὸ ἐμπειρικῆς τρόπου τινὰ φαντασίας, ὁ δὲ χρόνος οὕτω κατετέμενετο ὅσον ἐπέτρεπον αἱ ἀνάγκαι τῆς ἀπλοϊκῆς ζωῆς, τῆς ὁποίας ἔγνη κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον ἀπαντῶμεν μέχρι σήμερον ἐν ταῖς ὀπισθοδρομικαῖς κοινωνίαις. Ποσάκις δὲν ἠκούσαμεν ἐν τῇ χωρικῇ γλώσσῃ «μιά τριχιά ὁ ἥλιος νὰ δύσῃ», «ἐν καλάμι» κτ., καὶ πάλιν ποσάκις ἡ μεταβολὴ τῶν ἄστρον τῆς νυκτὸς δὲν χορηγεῖ τὰ μέτρα τῆς!

Τὰ ἡλιακὰ ὠρολόγια εἶναι ἀνωτέρου καὶ μοχωτέρου πολιτισμοῦ προϊόντα ὡς ἰδιαιτέρα λεπτομέρεια δύνανται νὰ σημειωθῶσι καὶ τὰ σεληνιακὰ ὠρολόγια. Ἀλλ' ἡ σταθερότης τῶν χρονομετρικῶν τούτων παρασκευῶν ἐξήρτατο ἐκ τῆς ἀνεφέλου ἀτμοσφαιράς· παραλείπονται αἱ ἀνυπέριθτοι σχεδὸν δυσκολίαι τῆς νυκτὸς. Τοιοῦτοτρόπως ἀπὸ ἀρχαιοτάτης ἐποχῆς ἐπενοήθη ἐν Αἰγύπτῳ τὸ ἀμόμετρον, τοῦ ὁποίου ἀκμή γίνεται χρῆσις περὶ τὴν χρονικὴν διανομὴν τῶν ποτιστικῶν ὑδάτων, καθὼς ἐνίστα καὶ ἐν τῇ ναυτιλίᾳ καὶ εἰς ἄλλας εἰδικωτέρας χρήσεις. Ἡ κλεψύδρα τῆς Πνυκῆς ἦτο εἰδὸς ὠρολόγιου, τοῦ ὁποίου τὸ ὕδωρ ἐχύνετο κατὰ σταγόνας, ὅπως καὶ οἱ τοὺς ὁποίους ἐμέτρων αὐταὶ λόγοι τῶν ρητόρων. Κατόπιν τὰ πλευρὰ τῶν δοχείων, ἐν τοῖς ὁποίοις ἐχύνετο τὸ ὕδωρ, ἐχάρχθησαν διὰ γραμμῶν, ἐκάστη δ' αὐτῶν ἦτο χρόνου μέτρον· ἐτελειοποιήθη δὲ ἐπὶ τοσοῦτον ἡ κλεψύδρα, ὥστε αἱ πίπτουσαι σταγόνες εἰκόνουν μικρὸν τροχὸν ὀπισθήμενον διὰ βελόνης, ἣτις ἐδείκνυεν ἐπὶ πλακῶς σημαντικᾶς τῆς τρεχούσης ὥρας γραμμᾶς. Τὸ περίφημον ὠρολόγιον, ὅπερ ὁ Καλῖφης Ἀκροῦν-αλ-Ρασχίλδ ἐφόρησεν εἰς τὸν Μέγαν Κάρολον, ἦτο τοιαύτη τις κλεψύδρα.

Οἱ μηχανισμοὶ οὗτοι μεθ' ὅλην τὴν λειτουργοῦσαν ἐν αὐτοῖς εὐφροσύνην, εἶναι βεβαίως οἱ πατέρες τῶν κυρίως ὠρολογίων οὐχὶ ὅμως καὶ τὰ ὠρολόγια αὐτά. Κυρίως ἀναφαίνονται ταῦτα κατὰ τὰ τέλη τοῦ I αἰῶνος, ὅτε ἀντικατέστη ἡ δύναμις τοῦ ὕδατος διὰ βάρους, τὸ ὁποῖον ἐξαρτώμενον ἐκ τοῦ ὠρολογικοῦ μηχανισμοῦ, καὶ κατὰ μικρὸν καταβιβάζον ὑπὸ τὴν ἐπιρροὴν τῆς κεντρικῆς ἐλξέως τῆς γῆς, ἐκίνει ἐπὶ πλακῶς τὸν δείκτην τῆς ὥρας. Πρᾶξι νὰ ἀναβιβάξῃ τις ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν τὸ κινεῖν βάρους, ἵνα ἔχη ἀπὸ καιροῦ τὸ ἐπιθυμητὸν μέτρον τοῦ χρόνου. Ἐπισημῶς ὁ μηχανισμὸς ἀπέκτησε τι αὐτοτελές

καὶ πρέπει νὰ θεωρηθῇ ὡς ἡ κυρία τοῦ ὠρολογίου ἀνακάλυψις. Ἐστήθη αὕτη ἐπὶ κορυφῆς πύργων, κωδωνοστασίων, ἀνακτόρων καὶ ἄλλων μνημείων, μεθ' ὧν συνεδέθη ἡ σεβασμία τοῦ χρόνου εἰκὼν διὰ τῆς καταμετρήσεως τοῦ ὠρολογίου.

Ἀπὸ ταύτης μέχρι τῆς νεωτέρας, διὰ τῶν ἐφευρέσεων τοῦ Γαλιλαίου (ἐκκρεμές) καὶ τοῦ Huyghens, ὠρολογοποιίας εἶναι βεβαίως μεγάλη ἀπόστασις· ἡ ἀρχὴ ὅμως μένει πάντοτε ἡ αὐτή. Ἀπαιτεῖται ἡ προσαρμογὴ τῆς κινήτικῆς δυνάμεως ἐν αὐτῷ τῷ μηχανισμῷ δίκην νήματος, τὸ ὁποῖον ἐκτυλισσόμενον βαθμηδῶν, τυλίσσει ἐκ νέου ἢ θέλησις τοῦ ἀνθρώπου δι' ἐργαλείου κλεῖς λέγεται τοῦτο ἢ ἄλλο τι.

Τὰ πρῶτα κινητὰ ὠρολόγια θεωροῦνται ὡς ἀνακάλυψις Γερμανικῆ, ἐπινοηθέντα ἐν Νυρεμβέργῃ κατὰ τὸν ΙΕ' αἰῶνα, ἅμα ὡς ἀπεδείχθη ἡ ἐλαστικὴ δύναμις τοῦ χάλυβος ἐν σκευασίᾳ λεπτῆς ταινίας κυλινδρικῶς τυλιγμένης. Κατὰ τὸν ΙΗ' αἰῶνα προεῖχον εἰς τὴν ὠρολογοποιίαν οἱ Παρίσιοι, ἀπὸ τῶν ἀρχῶν ὅμως τοῦ παρόντος μετετέθη ἡ περὶ ταύτην ἀκμὴ εἰς τὴν ὀρεινὴν Ἑλβετίαν, ἐν τῇ ὁποίᾳ ἐξέχει ἡ δημοκρατία τῆς Γενεύης, διὰ τὴν ὠραιότητα καὶ τὴν πληθὺν τῶν κατασκευαζομένων ὑπ' αὐτῆς ὠρολογίων. Μετὰ τὴν Γενεῦν ἐρχεται ἡ Βώδη καὶ ἡ Νευσιατέλη. Ὀλόκληροι πόλεις καὶ χωρία ἀσχολοῦνται ἐν τῇ Ἑλβετικῇ Ὀμοσπονδίᾳ εἰς τὴν ὠρολογοποιίαν, τῆς ὁποίας κλάδοι ἰδιαιτεροὶ κατεμέρισαν τὴν ἐργασίαν τῶν ὀρεινῶν δημοκρατῶν, εἰς τρόπον ὥστε δίδονται εἰς τὴν ἐμπορίαν οὐχὶ κατηρτισμένα ὠρολόγια, ἀλλὰ καθ' ὁμάδας μέρη μόνον αὐτῶν, ὡς π.χ. τροχοί, τύμπανα, ἀλύσεις, δεικται καὶ πληθὸς ἄλλων ὀργάνων, τὰ ὁποῖα ἡ τελικὴ τῶν ὠρολογίων βιομηχανία προσαρμύζει κατόπιν εἰς ἓν ὅλον καὶ παραδίδει εἰς τὴν κατανάλωσιν. Ἐν γένει ἡ προκείμενη βιομηχανία συνδέεται ἐν Ἑλβετίᾳ στενῶς πρὸς ἀξιοσημείωτον πολλαπλασιασμὸν τῶν κατοίκων· ἐντὸς σχετικῶς ὀλίγων ἐτῶν διάφοροι κοινότητες ἐδιπλασίασαν τὸν πληθυσμὸν αὐτῶν.

Περὶ τὰς 40 χιλ. ὠρολογοποιῶν περιέχει ἡ Ἑλβετία. Ἐκαστος δὲ αὐτῶν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς οἰκονομικὸν κέντρον, περὶ τὸ ὁποῖον στρέφεται οὐσιῶδες μέρος τῆς κοινωνικῆς ζωῆς. Δὲν κινεῖνται μηχαναὶ ἀλλὰ βραχιόνες, καὶ ὁ καταμερισμὸς τῶν ἔργων ἐφθασε μέχρι τοιοῦτου βαθμοῦ, ὥστε ἵνα καταρτισθῇ ὠρολόγιον τέλειον ἀπαιτεῖται νὰ διέλθῃ διὰ τῶν χειρῶν 140 ἐργατῶν. Πόσον ὑπὸ τοιοῦτο σύστημα εἶναι εὐκόλος ἡ ἐκμάθησις τῆς τέχνης, πρὸδηλον δύναται ὁ ἐργάτης εἰς ὀλίγας ἡμέρας νὰ διδαχθῇ κλάδον τινὰ τῆς τέχνης καὶ ἀμέσως νὰ θέσῃ αὐτὸν εἰς κίνησιν. Ὑπὸ γενικωτέρων ἐποψῶν ὁ καταμερισμὸς τῶν ἔργων κατέταξεν διάφορους και-

νότιας αναλόγως των αγορών τὰς οποίας προ- μπεύουσιν. Οὕτω π. γ. ἡ Dauphe ἐργάζεται διὰ τὴν Ἀγγλίαν, ἡ Couvet διὰ τὴν Τουρκίαν, ἡ Fleurier διὰ τὴν Κίναν δι' ὧν τῶν εἰς ταύτην ἀρροκόντων σχημάτων.

Ἴνα δεῖξωμεν τὴν παραγωγικότητα τῆς Ἑλ- βετικῆς ὠρολογιοποιίας, ἀρκεῖ ἡ σημείωσις ὅτι ἡ πόλις Chaux-de-Fonds κατὰ τὸ 1832 ἐξή- γαγε 54,332 ὠρολόγια καὶ ὅτι μετὰ 30 εἰτη ἐ- ξήγαγε πενταπλάσια, τῶν ὁποίων 18 χιλ. ἦ- σαν χρυσά. Μόνον τὸ ἐμπόριον τῆς Ἀμερικῆς τῷ 1864 εἰσήγαγεν εἰς τὰς Ἠνωμέναις Πολιτεῖαις 169,000 ὠρολόγια ἀξίας 8 1/2 ἑκατομμ. φρ. Μετὰ 10 εἰτη (1872) εἰσήγαγε 360,000 ὠρολόγια ἀξίας 14 1/10 ἑκατομμ. φρ., τῷ 1873 δὲ 204,000 ὠρολόγια ἀξίας 10 1/10 ἑκατομμ. φρ., τῷ 1874 δὲ 187,000 ὠρολόγια ἀξίας 9 1/10 ἑκατομμ. φρ. Παρατηρητέον ὅμως ὅτι κατὰ τὰ τελευταῖα εἰτη ἡ πρὸς τὴν Ἀμερικὴν Ἑλβετικὴ αὕτη ἐξαγωγή ἤρχισεν ἐπαισθητῶς νὰ καταπίπτῃ, διότι τῷ 1875 ὑπελογίσθη εἰς 134,000 ὠρολόγια, ἀξίας 6 1/10 ἑκατομμ. φρ. καὶ τῷ 1876 εἰς 76,000, ἀ- ξίας 4 1/10 ἑκατομμ. φρ.

Τὸ φαινόμενον τοῦτο συνδέεται πρὸς τὰς ὀ- σημεραὶ ἐπιτεινομένας προόδους τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν εἰς τὴν ὠρολογοποιίαν. Μέχρι τοῦ 1850 δὲν εἶχον αὐταὶ ἐργαστήρια τοιοῦτον τῷ 1857 ὅμως καθιερώθη ἐν Μασαχουσέτῃ, πρὸς τὸν ποταμὸν Κάρολον, μηχανικὸν ὠρολογο- ποιεῖον, τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ ἰδιαιτέραν τῆς τέ- χνης ἐποχὴν. Οὐχὶ πλέον ἡ χεὶρ, ἀλλ' ἡ ἀλό- γιστος κανονικότης τῆς μηχανικῆς πρόκειται νὰ συντελέσῃ τὴν ἀρμονίαν τῆς ὄρας. Ἐργάζονται ἐν τῷ καταστήματι τοῦτω 1360 ἐργάται, πα- ράγοντες καθ' ἑκάστην 425 ὠρολόγια. Ἐτερον ἐν Ἀμερικῇ μηχανικὸν ὠρολογοποιεῖον δι' 970 ἐργατῶν κατασκευάζει 300 ὠρολόγια ἡμερη- σίως. Ὑπολογίζονται εἰς δέκα τὰ ἐργαστήρια ταῦτα ἐν ταῖς Ἠνωμέναις Πολιτεῖαις. Τῷ 1860

παρήγαγον 15,000 ὠρολόγια, τῷ 1863 ἀνέβη ἡ ἐτήσια παραγωγή των εἰς 100,000 καὶ τῷ 1876 εἰς 250,000. Ἦορισεν οὕτω καὶ ἀντί- στροφον ῥεῦμα ἐν τῇ ἐξωτερικῇ μεταξὺ παλαιοῦ καὶ νέου κόσμου συναλλαγῇ. Ἐνῶ μέχρι τῆς τε- λευταίας δεκαετηρίδος ἡ μεγάλη Δημοκρατία τῆς Ἀμερικῆς ἦτο, ἐπὶ τοῦ θέματος τῶν ὠρο- λογίων, σχεδὸν ὑπόφορος εἰς τὴν μικρὰν τῶν Ἀλπεων συνάδελφον, ἤδη ἐξάγει τοιαῦτα εἰς ποσότητας λίαν ἐνδεικτικὰς. Μόνη ἡ Ἀγγλία ἐπρομηθεύθη τῷ 1876 ἐκ τῶν Ἠνωμένων Πο- λιτειῶν 30,000 ὠρολόγια καὶ ἡ Ῥωσσία ἰσά- ριθμα.

Ἐκτός τοῦ Ἀμερικανικοῦ συναγωνισμοῦ με- τρίας σημασίας δύναται νὰ θεωρηθῇ ὁ προερ- χόμενος ἀπὸ τῆς Ἀγγλίας, ἐν Βίρμινγχαμ τῆς ὀ- ποίας λειτουργεῖ νῦν σπουδαῖον μηχανικὸν ὠ- ρολογοποιεῖον, 300 περιλαμβανόν ἐργάτας καὶ εὐκόλου κυκλοφορίας παρασκευάζον προϊόντα. Ἀσυγκρίτῳ τῷ λόγῳ μεγαλειτέρας σημασίας εἶναι ὁ Γαλλικὸς συναγωνισμὸς ἀπὸ τῆς Besan- con, ἣτις ἀποτελεῖ τὸ κέντρον τῆς Γαλλικῆς ὠ- ρολογοποιίας. Ἀπὸ 54,000 ὠρολογίων, τὰ ὀ- ποῖα ἡ πόλις αὕτη κατασκεύασε τῷ 1845, τῷ 1852 ἀνέβη εἰς 192,00, τῷ 1865 εἰς 296,000, τῷ 1875 εἰς 420,000.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΧΑΛΚΩΝ ΕΛΛΗΝ. ΝΟΜΙΣΜΑΤΩΝ τῶν κοπέντων ἐπὶ ὄθωνας.

Ἐν τῷ ἀριθμῷ 99 τοῦ τετάρτου τόμου τῆς «Ἐστίας» ἐδημοσίευσεν συντόμους τινὰς πληρο- φρίας περὶ τῶν ἑλληνικῶν νομισμάτων, ἅτινα ἐκόπησαν ἀπὸ τοῦ Κυβερνήτου μέχρι τῆς σήμε- ρον αἰ σημειώσεις δ' ἐκείναι διὰ τὰ εἰτη τῆς ἐκ- τυπώσεως ἐγένοντο συνεπεῖα πολυτῶν παρατη- ρήσεων ἐπὶ αὐτῶν τῶν νομισμάτων. Κατ' αὐτάς ὅμως ἐπληροφόρηθη ὅτι ἐν τῇ Διευθύνσει τοῦ Ἐθνικοῦ σφραγιστηρίου ὑπάρχει τὸ βιβλίον τοῦ νομισματοκοπέου ἐν τῷ βιβλίῳ δὲ τούτῳ εἶναι

Table with 9 columns: Year, 1, 2, 5, 10, 20, 50, 100, 200, 500. Rows list years from 1836 to 1858 with corresponding values in various denominations.

1. Οὐκ ἐστὶν ἔτι ἐπισημασθέν.

ἐγγεγραμμένα κατ' εἶδος τὰ χαλκᾶ νομίσματα τὰ κοπέντα ἀπὸ τῆς 19 Ἀυγούστου 1836 μέ- χρι τῆς 31 Ἰουλίου 1858. Ἐκ δὲ τοῦ βιβλίου τούτου συντάξα τὸν προτεθέντα πίνακα, ἐν ᾧ καταδεικνύνται ἀκριβῶς ὅποια καὶ ὅποσα νομί- σματα ἐκόπησαν κατ' ἔτος ἀπὸ τοῦ 1836 μέ- χρι τοῦ 1858, ὅταν τὸ νομισματοκοπέον ἐ- πύσσατο τῶν ἐργασιῶν του.

Ἐν τῷ πίνακι τούτῳ φαίνεται ὅτι τῷ 1841 ἐκόπησαν 141,563 κομμάτια τῶν 2 λεπτῶν, ἀλλὰ δὶλεπτον φέρον τὸ ἔτος τοῦτο οὐδέποτε εἶδον ἐπειδὴ δὲ τὰ ἀναφερόμενα δὶλεπτα ἐκό- πησαν κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ ἔτους, ἦτοι τὴν 10, 15, 20 καὶ 22 Ἰανουαρίου, φρονῶ ὅτι σφραγίς ἀφῆρσα τὸ ἔτος 1841 δὲν ἐγένετο καὶ ὅτι ταῦτα ἐκόπησαν διὰ τῆς σφραγίδος τοῦ 1840.

Ἐπίσης ἐκ τοῦ πίνακος ἐξάγεται ὅτι καὶ κατὰ τὸ ἔτος 1850 ἐκόπησαν πεντάλεπτα καὶ δὶλε- πτα, ἐνῶ νομίσματα τοιαῦτα φέροντα τὸ ἔτος 1850 δὲν εἶναι γνωστά. Παρατηροῦμεν λοιπὸν ὅτι τὰ μὲν πεντάλεπτα ἐκόπησαν τῇ 28 Δεκεμ- βρίου, τὰ δὲ δὶλεπτα τῇ 29 τοῦ αὐτοῦ μηνός. Συμπεραίνομεν ἐπομένως ὅτι τὰ κατὰ τὰς τε- λευταίας ἡμέρας τοῦ Δεκεμβρίου κοπέντα πεν- τάλεπτα καὶ δὶλεπτα δὲν ἐξετυπώθησαν διὰ σφραγίδων φερουσῶν τὸ ἔτος 1850, ἀλλ' ὅτι ταῦτα ἐκόπησαν διὰ τῶν σφραγίδων τῶν χαρα- χθισῶν διὰ τὸ νέον ἔτος καὶ φερουσῶν τὸ 1851.

Παρατηροῦμεν ἐν τέλει ὅτι ἐν τῷ βιβλίῳ τοῦ νομισματοκοπέου δὲν σημειοῦται ὅτι ἐκόπη- σαν μονόλεπτα κατὰ τὸ ἔτος 1857, ἐνῶ τοιαῦτα ὑπάρχουσιν, ἐξ ἐναντίας δὲ σημειοῦται ὅτι κατὰ τὸ 1858 ἐκόπησαν μονόλεπτά τε, δὶλεπτα, πεντάλεπτα καὶ δεκάλεπτα, ἐνῶ τοιαῦτα δὲν εἶναι γνωστά ἐπεὶ λοιπὸν ὅτι κατὰ τὸ 1858 δὲν ἐχαράχθησαν νέαι σφραγίδες καὶ ὅτι πάντα τὰ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἐκτυπω- θέντα νομίσματα ἐκόπησαν διὰ τῶν σφραγίδων τοῦ 1857.

II. ΛΑΜΠΡΟΣ.

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑ Ὁ καταδικασμὸς τῆς Κρήτης. [1828]

Ἐν τῇ χιλίᾳ ὀκτακῆσσι εἰκοσιετῶ, μὴν Τρίτῃ, ἀφροκαστῆτε νὰ σὰς πῶ ὄγια τῇ μαύρῃ Κρήτῃ. Συναξὶ κάνου οἱ βασιλεῖς καὶ πάνε ἴς τὸ Παρίσι, Νὰ κάμουμε συνέλεξι τί νὰ γενῆ ἡ Κρήτῃ. Καὶ σὰν ἐσυναχθήκαμε κ' ἀρχίξω τὸ κουσουλιτο, Κομματάρχαις γίνονται καὶ δίδουν τὴν τοῦ Τούρκου. Καὶ στέλνουν ἀντιπρόσωπο κ' εἰς τὴν Καλύδακι βγαίνει, Νὰ συναχθῶν οἱ Χριστιανοὶ νὰ δώσω τὸ χαμπέρι. Καὶ σὰν ἐσυναχθήκασι διαβάξει τῇ συβήκη, Ἡ ἔγραφε πῶς ἐδῶκαμε τοῦ Μισιριοῦ τὴν Κρήτη. Φωνάζουν κλαῖν οἱ Χριστιανοί. Ἄφέντῃ κουμαντάτε, Ἀνέβα πάνω ἴς τὰ βουνὰ νὰ κάτσης εἰς τὴν στρατίαι, Νὰ ἴδῃς ποὺλιά πετούμενα ἴς τὴν θρόμους νὰ περνοῦσι Τὰ κόκαλα τῶν Χριστιανῶν ἴς τ' ἀντιόδια νὰ βαστοῦσι. Ὅσοι καταλυθήκαμε ἴς τὰ ὄρη κ' εἰς τὰ δάση, Πουὸς εἶν' ἀποὺ θὰ σοῦ τῆ πῆ καὶ ὅλα τῆ λογαριάτῃ; Ἄκου' ἀφέντῃ νὰ σοῦ πῶ τὰ πάθη τὰ δικὰ μας. Ἐ τὴν Ἀραπία πούλησαν οἱ Τούρκοι τὰ παιδιὰ μας. Κ' ὅσον κ' ἂν ἀβαντάρουμε εἰς τὰ βουνὰ γλακοῦμε

Ἐπόλοτοι κ' ὀλόγδυμοι γὰ νὰ λευτερωθῶμε. Κ' εἴγαμε θάρρος εἰς ἑσὰς τῶν βασιλεῖς τῆς Φράγκου, Κ' ἴδα μὰς ἀδικήσατε κ' ἀφήκατέ μας σκλάβους. Ὅντε θὰ βγοῦν τὰ νέφαλα καὶ νὰ φανοῦν οἱ κρίνοι Καὶ νᾶρθ' ὁ φοβερὸς κριτῆς οὐλοῦν νὰ μάξε κρίνη. Τὰ τάγματ' οὐλα τ' οὐρανοῦ τριγύρου ν' ἀκλουθοῦσι, Τὰ πάθη τῶν Χριστιανῶν, τ' ἀδικα, νὰ γροικοῦσι, Νᾶρθουε μὲ παράπονο κ' οἱ Κρήτες νὰ σταθῶνε, Μπροστὰ ἴς τὸ φοβερὸ κριτῆ τ' ἀδικάν των νὰ ποῦνε. Τότες ν' ἀποκριθῆτ' ἑσῆς, Ἀγγλία καὶ Γαλλία, Μπροστὰ ἴς τὸ φοβερὸ κριτῆ, δευτέρα παρουσία! —

Ὁ Χάλης τοῦ κουβέδιαζε καὶ τοῦ ἄνε τὴν κρίσι, Καὶ τ' ἄμοιρα τ' ἀμμάθιαν του ἐτρέχαν σὰν τὴ βροῦσι. — «Ἴνα νὰ σὰς κάμω ἴγω, καυμένοι μπουνταλάδες, Γιάντα νὰ μὴν τὰ γράψετε εὐτὰ ἴς τὴν βασιλιάδες; Τώρα τ' ἀποσκίασαν κ' ἐκίμανε συβήκη Κ' ἐγράψαν κ' ἐβουλώσανε τοῦ Μισιριοῦ τὴν Κρήτη. Λυποῦμαι σὰς Χριστιανοί, δὲν ἔχω τί σὰς κάμω, Γιατ' ὅ τ' ἀποφασίστηκε δὲν δύνομαι ν' ἀλλάξω.» — Κ' ἔρχονται πλοῖα Φράγγικα καὶ πάνε ἴς τὴν Γραμποῦσα Καὶ βγάνουε τῆς Χριστιανούς, ἀποὺ τὴν ἑβαστοῦσα. Καὶ Μισιριώταις φέρνουε κ' εἰς τὰ χωριὰ χτυποῦσι, Φοροῦνε βροῦχα κόκκινα καὶ τούμπανα βαστοῦσι. Καθίζουε ἴς μερὰ χωριὰ καὶ κάνουε κρισάδες Καὶ τυραννοῦν τῆς Χριστιανούς, σκεντοσύγουν τὰ ἀραγιάδες. [1833]

Ἐν τῇ χιλίᾳ ὀκτακῆσσι ἴς τὰ τριάντα, Ἐ τὸ ὄχτώ τοῦ Σεντεμπριῦ ἦρθ' ἡ γι ἀρμάδα. Καὶ βγαίνει ἴς τ' Ἀκρωτήρι, σιγανίξει, Τὸν κόσμο βιζιτάει καὶ ξανοίγει. Τῆς Χριστιανούς γυροῦνε νὰ ἴδουσι Καὶ θλιβερὸ χαμπέρι γὰ νὰ ποῦσι. «Οἱ Χριστιανοὶ νὰ μείνουε ἀραγιάδες» Κ' οἱ Τούρκοι χαρὰς κάνομε μεγάλας. Γλήγορα εἰς τὴν φράγκικην ἀρμάδα Ἐγράψανε παράπονα μεγάλα. «Ὅρη, βουνὰ καὶ τρούπαι καὶ λαγκάδια, Γεμάτια ν' ἐστρωθῶν καὶ παλληκάρια. Τῆς πείνας καὶ τῆς δίψας ξεραμμένοι Γιὰ νὰ λευτερωθῶνε οἱ καυμένοι.» Κ' οἱ καπετάνι' ἀρχίζουε καὶ γελοῦσι Κ' εἰς τὰ καράβια μπαῖνουε καὶ κινουσι. Τὸ κρῖμα τῶν φτωχῶ καὶ τῶν χερῶν Εἰς τὸ λαίμῳ σὰς νᾶν' ἀλλων τῶ Φράγκω!

Οἱ κύνας ΠΑΡΑ ΤΟΙΣ ΑΡΧΑΙΟΙΣ ΕΛΛΗΣΙ

Ἐκ τῶν κατοικιδίων ζῶων μόνος ὁ κύων εὐ- ρίσκεται κατ' ἀρχαιοτάτους χρόνους ἐν Ἑλλάδι, καὶ ἤδη παρ' αὐτῷ τῷ Ὀμήρῳ ἀπαντᾶται ὡς πιστὸς σύντροφος καὶ φύλαξ τοῦ ἑλληνικοῦ οἴ- κου, ἢ ὡς συνοδεύων τοὺς ἀνδρας οὐχὶ μόνον τοὺς ποιμαίνοντας πρόβατα καὶ αἴγας, ἀλλὰ καὶ αὐτοὺς τοὺς ἐν τῇ ἐκστρατεῖᾳ διατελοῦν- τας, μεθ' ὧν συνεισῆρχετο καὶ εἰς τὴν ἐκκλη- σίαν ἢ ἀγορᾶν. Οὕτω τὸ ἑλληνικὸν περὶ τὴν Τροίαν στράτευμα εἶχεν ἀρθόνους κύνας καὶ τοιοῦτοι ἐτρέφοντο ὑπὸ Πατρόκλου καὶ Ὀδυσ- σέως. Ἐν μεταγενεστέροις χρόνοις εὐρίσκειμεν πάμπολλα εἶδη κυνῶν, ὀνομαζόμενα ἐκ τῶν τόπων τῆς καταγωγῆς αὐτῶν. Ἀλλὰ μεταξὺ τῶν κυνῶν, οὗς ἐκτός τοῦ κυνηγίου περιεποιούοντο μάλιστα ἐπὶ τέρψει καὶ μετὰ πολλῆς καὶ τρυ- φερᾶς ἐπιμελείας, ἦσαν τὰ Μελιταῖα κυνίδια, εἴτε ἐκ τῆς Σικελίας κατήγοντο, εἴτε ἐκ τῆς Ἰλλυρικῆς Μελιτίας, πάντως δὲ οὐχὶ ἐκ τῆς ση- μερινῆς Μάλτας. Ταῦτα τὰ κυνάρια ἦσαν πε- ρισπούδαστα ἰδίως ταῖς πλουσίαις καὶ τρυφώσαις γυναιξίν. Ὁ Θεόφραστος ἀναφέρει ἡμῖν ὡς σύμ-

πτωμα τοῦ μικροφιλοτίμου καὶ τοῦτο, ὅτι ἦν ἱκανὸς ποιῆσαι μνημα τελευτήσαντος κυναρίου καὶ ἀνεγείρειν στυλίδιον καὶ ἐπιγράψαι ἐπ' αὐτοῦ «ὁ καλὸς Μελιταῖος.» Καὶ ἀναφέρεται τῷ ὄντι Πολιάρχος τις Ἀθηναῖος, τοσοῦτον τρυφῶν, ὥστε ἐποιεῖτο δημοσίᾳ τὴν ἐκφορὰν τῶν ἀποθανόντων κυνῶν καὶ, προσκαλῶν τοὺς φίλους εἰς αὐτήν, ἀνήγειρεν αὐτοῖς ἐπιταφίους στήλας καὶ ἐνεκόλαπτεν ἐπ' αὐτῶν ἐπιτύμβια. Πολλάκις κύνες ἠγοράζοντο ἀντὶ ὑπερόγκων τιμῶν. Οὕτως ὁ Ἀλκιβιάδης ἠγόρασεν ἀντὶ ἐξδομήκοντα μνῶν κύνᾳ θαυμαστὸν τὸ μέγεθος καὶ τὸ εἶδος, οὗ ὅμως ἀπέκοψε τὴν πάγκαλον οὐράν, ἵνα παρὰ σφην ὕλην λόγων τοῖς κεχηνόσιν Ἀθηναίοις. Ἀλλὰ κατ' ἐξοχὴν μετεχειρίζοντο οἱ ἀρχαῖοι τοὺς κύνες πρὸς τὸ κυνήγιον τοσοῦτω μᾶλλον, καθ' ὅσον εἰς τὸ κυνήγιον τοῦ λαγοῦ π. χ. οὐδ' εἶχον ἄλλον τρόπον θήρας ἐκτὸς τῶν κυνῶν, ὡς μὴ μεταχειριζόμενοι ὄπλον τι κατ' αὐτῶν. Πρὸς τὸ κυνήγιον ἐξετιμῶντο τὰ μέγιστα αἱ λακωνικαὶ ἀλωπεκίδες κύνες, ὀνομασθεῖσαι διὰ τοῦ τελευταίου ὀνόματος, διότι ἐλέγετο ὅτι τὸ ἀρχαῖον προῆλθεν ἐκ κυνῶν καὶ ἀλωπέκων ἴσως δὲ ἐκ τούτου τοῦ λακωνικοῦ εἶδους τῶν κυνῶν προῆλθε καὶ ἡ ὀνομασία τῶν παρ' ἡμῖν λακωνικῶν.

Εἰ καὶ αἱ λάκκαιαι θήλειαι κύνες ἦσαν εὐφρόστεραι τῶν ἀρρένων κυνῶν, οἱ φιλόθηροι ἐφύλαττον καὶ ἐξεπαίδευον μετὰ μεγάλης ἐπιμελείας ἐξ ἑκατέρου τοῦ φύλου, καὶ ἐφρόντιζον πολὺ περὶ τῆς διατηρήσεως καὶ καθαρότητος τοῦ εὐγενεοῦς εἶδους, προσπαθοῦντες ὅπως αἱ γενναῖαι κύνες τεκνοποιῶνται οὐχὶ μόνον ἐξ ἐπίσης γενναίων κυνῶν, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν ἀρίστων καὶ νεωτάτων ἐν τούτοις, ἐνίοτε δὲ καὶ μιγνύοντες τὰ διάφορα εἶδη αὐτῶν.

X. B.

Οἱ ἐπόμενοι στίχοι ἀπεσπάθησαν ἐκ τῶν «Ἀρχαίων», ποιήματος ἀνωνύμου δημοσιευθέντος ἐν τῇ «Ἐυνομίᾳ», ἐν ἔτει 1864. Μετάφρασιν ἡμέτερον τοῦ ὠραίου τούτου ποιήματος κατεχώρισεν ὁ σοφὸς Γερμανὸς Ellisen ἐν τῷ περιοδικῷ Magazin für die literatur des Auslandes.

Σ. τ. Δ.

ΛΗΘΕΙΑΙ

Διχόνοια ὅπου τὸ βλέμμα φέρεις,
Πόλις πρὸς πόλιν, κ' ἐν πρὸς ἄλλο κόμμα,
Κ' ἐντὸς αὐτῶν τῶν πατριῶν ἀκόμα,
Ἐγώσιμος τοὺς διαίρει καὶ ἔρις.
Τίς ὑπὲρ τοῦ κοινοῦ καλοῦ ἐσκέφθη,
Τὸ ἴδιον συμφέρον λησμονήσας;
Τίς πέραν τοῦ παρόντος ἀπεισῶσας,
Μεγάλην τὴν Ἑλλάδα ὠνειρεύθη;
Ἢ σκέψης καὶ τὸ ὄνειρον ἐκάστου
Οὐχὶ πῶς τὰ κοινὰ νὰ ὠφέλησθῃ,
Ἀλλὰ πῶς τ' ὄνομά του ν' ἀντηγήσῃ.
Ἢ πῶς ν' αὐξήσῃ τὰς ἀπολαύσας του.
Αὐτὸς τὸ πᾶν, τὰ πάντα δι' ἐκείνον,
Γνώμων αὐτοῦ τὰ ἴδια του ἔχνη,
Ἐλλὰς τῆς γενετῆς του ἢ πολίτην,
Καὶ μέγιστος αὐτὸς ἐκ τῶν Ἑλλήνων!
Τίς ποτ' εἰδέθη νὰ παραχωρήσῃ
Εἰς τὸν καλλίτερόν του θέσιν πρώτου;

Ἢ τίς συγκατετέθη τὸ ἔγώ του
Εἰς τῆς πατρίδος τὸν βωμὸν νὰ θύσῃ;

Ἐπεροψία καὶ δοξομανία,
Ἀσέβεια, κουφότης, φλυαρία,
Ἐγωϊσμός καὶ ἀρχολιπαρία,
Καὶ σπάνις ἔργων, λόγων ἀφθονία,
Τοιαυτὴ ἢ Ἑλλάς. Καὶ μὴ νομίσης,
Ὅτι τὴν ἱστορῶ ἀναχρονίζων.
Δὲν ἤλλαξ' ὁ στενὸς αὐτῆς ὀρίζων,
Δὲν μετεδλήθ' ἢ τῶν Ἑλλήνων φύσις.

Πλὴν διὰ τί τοσοῦτον ἐξυμνεῖται
Καὶ ἐκθειάζεται ἢ Ἑλλάς; διότι
Εἰς τοῦ ὀρίζοντος αὐτῆς τὰ σκόπη
Λαμπροὶ τινες διέλαμψαν κομῆται.

Αὐτοὺς ὕμνοσ' οἱ τῶν αἰώνων ψάλλται,
Αὐτῶν τὸ φῶς λαμπρόναι τὴν πατρίδα,
Καὶ ὅφ' ἐνὸς τὴν σκέπην Ἰσωνίδα
Καλύπτονται τοσοῦτοι Ἐπίδαται.

ΠΡΑΚΤΙΚΑΙ ΓΝΩΣΕΙΣ

Ἀναλυτικαὶ τινες μέθοδοι ἐφαρμοζόμεναι ἐν ταῖς τέχναις καὶ τῷ καθ' ἡμέραν βίῳ.

Περὶ ἀνεγχεύσεως τῆς ἐν τοῖς ἐρυθροῖς οἴνοις τοθειώσεως τῆς χρωστικῆς οὐσίας. Παρασκευάζομεν ταινίας χάρτου δοκιμασθηρίους, ἐμβαπτιζόντες ἐπιμήκη τεμάχια χάρτου εἰς διάλυσιν ὀξικοῦ μολύβδου καὶ ξηραίνοντες αὐτά. Θέλοντες νὰ δοκιμάσωμεν ἂν ὁ ἐρυθρὸς οἶνος ἐντέχῃ ξένην χρωστικὴν οὐσίαν, βαπτιζόμεν τὰς τοιαύτας ταινίας εἰς αὐτὸν, ὅτε ἐὰν μὲν ὁ οἶνος ἦτο γνήσιος οὐδόπως χρώννεται ὁ χάρτης, ἐὰν δὲ ἐχρῶσθη δι' ἄλλης οὐσίας γίνεται κυανοῦς ἐν τῷ ἰσχυρῷ. Τὴν αὐτὴν τοῦ χρώματος ἀλλοίωσιν παρατηροῦμεν ἐμβαπτιζόντες τεμάχιον κιμωλίας εἰς τὸν ὑπὸ ἐξέτασιν οἶνον.

Ἀναγνωρίζεται δὲ προχειρῶς τὸ εἶδος τῆς προσθέτου χρωστικῆς οὐσίας ὡς ἐξῆς: ὁ ἐξετασθησόμενος οἶνος τίθεται εἰς στενὴν φιάλην ἢ δοκιμαστήριον σωληνίσκον καὶ ἀναμιγνύεται μετὰ $\frac{1}{4}$ τοῦ ὄγκου αὐτοῦ αἰθέρος μετ' ὀλίγον ὁ αἰθὴρ ἀνέρχεται πρὸς τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ οἴνου σχηματίζων στιβάδα τινὰ ἐπ' αὐτοῦ. Ἐὰν μὲν ὁ αἰθὴρ ἐγένετο κίτρινος, προσλαμβάνει δὲ τῇ προσθήκῃ σταγόνων ἀμμωνίας ζωηρῶς ἐρυθρὰν χροιάν, τότε ὁ οἶνος περιέχει καμπεχιανὸν ἐρυθρόξυλον· ἐὰν δὲ ἐγένετο ἐρυθρὸς ἢ ἰσχυρὸς καὶ διατηρῇ τὸν χρωματισμὸν τοῦτον καὶ μετὰ τὴν τῆς ἀμμωνίας προσθήκην, ὁ οἶνος περιέχει ἐρυθρόξυλον (ἐκ τοῦ ριζαρίου). Ἐὰν δὲ τὸ ἐρυθρὸν χρῶμα τοῦ αἰθέρος ἐξαφανισθῇ χωρὶς νὰ μεταβληθῇ εἰς ἰσχυρὸν, οὐδεμίᾳ ἄλλῃ ἐκτὸς τῆς φυσικῆς χρωστικῆς οὐσίας τοῦ οἴνου ἐμπεριέχεται, ὅτε ὅμως ἢ ὑπὸ τὸν αἰθέρα στιβαζομένη ἀμμωνία ἀποκτᾷ τὴν χροιάν τοῦ οἴνου· ἐὰν δὲ τέλος, ὁ μὲν αἰθὴρ λευκαίνεται, ἢ δὲ ἀμμωνία ὡσαύτως δὲν χρώννεται, ὑποπτευόμεθα τὴν παρυσίαν φουξίνης.

ΠΑΡΟΡΑΜΑ

Σελ. 418, στήλ. 6', εἰς. 29 ἀντὶ ποιητῶν ἀν. πολιτικῶν.